

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Kohti omaehtoista kulttuuritoimintaa

Nuorten taiteellisen toiminnan tukeminen osana

Kulttuurikeskus Vernissan kehittämistyötä

Piia Varpiola

Kansalaistoiminnan- ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Piia Varpiola	Sivumäärä 44 ja 1 liitesivu
Työn nimi Kohti omaehtoista kulttuuritoimintaa - Nuorten taiteellisen toiminnan tukeminen osana Kulttuurikeskus Vernissan kehittämistyötä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Tiina Valkendorff	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Kulttuurikeskus Vernissa, Vantaan Nuorisopalvelut	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön pääasiallisena tarkoituksena on lisätä tietoa nuorten omaehtoisesta kulttuuritoiminnasta. Työllä pyritään täten vahvistamaan nuorten omaehtoisen taiteen harrastamisen asemaa osana kulttuurista nuorisotyötä. Opinnäytetyössä tuodaan esiin konkreettisen tason toimenpiteitä, joilla nuorten omaehtoista taiteellista toimintaa voidaan tukea.</p> <p>Opinnäytetyölle oli asetettu kaksi tavoitetta, joista ensimmäinen oli tuoda esille nuorten näkemyksiä omaehtoisesta taiteen harrastamisesta ja sen merkityksestä. Toisena tavoitteena oli selvittää, miten Kulttuurikeskus Vernissa ja laajemmin Vantaan Nuorisopalvelut voisivat paremmin tukea nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa.</p> <p>Työn tilaaja on Kulttuurikeskus Vernissa, joka on yksi Vantaan Nuorisopalveluiden kulttuurisen nuorisotyön toimipisteistä. Vernissa on poikkeuksellinen Nuorisopalveluiden ylläpitämä tila, jolle tunnusomaista on sen monialainen toimintaympäristö ja merkittävä kulttuurihistoriallinen tausta. Vernissalla on viime vuosina tehty kokonaisvaltaista kehittämistyötä, jonka päällimmäisenä tavoitteena on ollut tuoda Vernissan toimintaa näkyvämmiin esille Vantaan kulttuurielämässä. Tämä opinnäytetyö palvelee osaltaan myös tätä Vernissan käynnissä olevaa kehittämistyötä.</p> <p>Tässä opinnäytetyössä on hyödynnetty laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Laadullinen aineisto saatiin haastattelemalla nuoria taiteenharrastajia sekä havainnoimalla Vernissan toimintaa. Haastattelujen avulla selvitettiin nuorten näkemyksiä omaehtoisesta kulttuuritoiminnasta ja kartoitettiin, millaista tukea nuoret kulttuuritoiminnalleen tarvitsevat ja toivovat.</p> <p>Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että nuoret pitävät tärkeänä omaehtoista kulttuuriharrastustaan ja kokevat sen avulla oppivansa uusia taitoja ja saavansa tärkeää sosiaalista pääomaa. Opinnäytetyössä tehdyn selvityksen mukaan omaehtoisen kulttuuriharrastamisen toteuttamiseen tarvitaan erityisesti sille osoitettuja helposti saavutettavia, maksuttomia ja avoimia tiloja, joista tulisi tiedottaa selkeästi.</p>	
Asiasanat omaehtoisuus, kulttuurinen nuorisotyö, kulttuuriharrastukset	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Piia Varpiola	Number of Pages 44 + 1
Title Towards Voluntary Cultural Activity - Supporting artistic youth activity in the development of cultural center Vernissa	
Supervisor(s) Tiina Valkendorff	
Subscriber and/or Mentor Cultural center Vernissa, Vantaa Youth Services	
<p>Abstract</p> <p>This thesis seeks to increase information regarding young people's voluntary cultural activity. The dissertation hence seeks to enforce the status of voluntary cultural activity as part of cultural youth work. The thesis brings forward concrete actions with which young people's voluntary cultural activity may be supported.</p> <p>The thesis aims to reach two goals. First is to bring forward young people's ideas concerning voluntary cultural activity and its meaning. Second aim is to identify how cultural center Vernissa, and more broadly how the youth services of Vantaa can better support voluntary cultural activity among young people.</p> <p>This thesis was written for the cultural center Vernissa, which is a venue of Vantaa youth services. Vernissa is an exceptional venue that is characterised by its multi-sited operating environment and significant cultural history. In recent years, the venue has gone through comprehensive development work that aims to enforce Vernissa in Vantaa's cultural sphere. In its part, this thesis serves to benefit the ongoing development of Vernissa.</p> <p>This thesis applied qualitative research methods. The research material was collected by interviewing young artists and by observing the activities in Vernissa. The interviews focused on the participants views regarding voluntary cultural activity. Furthermore, the interviews mapped out the needs and hopes of young people, on how to best support their voluntary cultural activity.</p> <p>The results of the thesis demonstrate that young people find voluntary cultural activities important. Moreover, voluntary cultural activities facilitate the learning of new skills and increase social capital among young people. The thesis finds that in order to facilitate voluntary cultural activities, easily accessible, free of charge and open venues for activities are required. Moreover, the existence of such venues should be clearly communicated, so that the target groups can become aware of the venues for voluntary cultural activities.</p>	
Keywords voluntary, cultural youth work, cultural hobbies	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KULTTUURIKESKUS VERNISSA	7
2.1 Toiminta	8
2.2 Historia	9
2.3 Vernissan kehittämistyö	11
3 NUORTEN OMAEHTOISUUS KULTTUURISESSA NUORISOTYÖSSÄ	13
3.1 Kulttuurinen nuorisotyö	13
3.2 Omaehtoinen kulttuuri- ja taidetoiminta	15
4 TYÖN TOTEUTUS	18
4.1 Tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu	18
4.2 Haastatteluaineiston analyysi	21
5 TULOKSET	22
5.1 Omaehtoisen kulttuuritoiminnan merkitys nuorille	22
5.2 Nuorten kokemukset Vernissasta	26
5.3 Vernissa ja nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukeminen	29
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TYÖN ARVIOINTI	34
6.1 Toimenpidesuosituksia Vernissalle	36
6.2 Opinnäytetyön arviointi	39
LÄHTEET	42
LIITTEET	45

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä selvitän nuorten näkemyksiä omaehtoisesta kulttuuri- ja taide-toiminnasta ja pyrin niiden avulla löytämään keinoja omaehtoisen toiminnan tukemiseksi Vantaan Nuorisopalveluissa. Tavoitteena on selvittää, miten Vantaan Kulttuurikeskus Vernissa yhtenä Vantaan Nuorisopalvelujen kulttuurisen nuorisotyön toimipisteenä vastaisi paremmin nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan kehittämistarpeeseen. Työn tilaaja on Kulttuurikeskus Vernissa (jatkossa Vernissa) ja samalla myös Vantaan Nuorisopalvelut. Vernissaa tilana ja sen toimintaa ollaan parhaillaan kehittämässä, ja tämän opinnäytetyön tarkoitus on tukea käynnissä olevaa kulttuurikeskuksen kehittämistyötä.

Vernissan kehittämistyön päällimmäisinä tavoitteina on nuorten osallisuuden ja toiminnan näkyvyyden lisääminen sekä tilojen käyttöprosentin kasvattaminen. Vernissan pitkään historiaan liittyy vahvasti omaehtoinen kaupunkikulttuuri ja nuorten taide-toiminta. Nuorten oma aktiivisuus 1980-luvulla sai aikaan Vernissan kehittymisen juurikin nuorten kulttuuriareenaksi. Vaikka Vernissa on nykyäänkin aktiivisessa käytössä, yleisen keskustelun perusteella sen koetaan jääneen jokseenkin näkymättömiin. Vernissan nykyisen esimiehen toiveissa on paitsi lisätä Vernissan näkyvyyttä, myös avata uusia mahdollisuuksia nuorten omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle (Ruuskanen 2015).

Aktiiviseen elämäntapaan, omaehtoiseen toimintaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kannustaminen kuuluvat vahvasti nyky-yhteiskunnan trendeihin (Lindholm 2015, 14). Muun muassa kulttuurisen nuorisotyön ja omaehtoisen harrastamisen tukemisen avulla edistetään nuoren aktiivisuutta ja kansalaisvalmiuksia. Aiheen ajankohtaisuudesta kertoo myös, että nuorten omaehtoinen toiminta on ensikertaa kirjattu uudistettavan nuorisolain esitykseen, joka tulee voimaan vuoden 2017 tammikuussa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015). Lisäksi Vantaan kulttuurisen nuorisotyön tulokorttiin on nostettu nuorten omaehtoisen toiminnan tukeminen. Nuorten toiminnan omaehtoisuutta voi olla hyödyllistä korostaa myös siitä syystä, että nuorisotyön resurssit ja toiminnan rahoituksen jatkuvuus on usein valtakunnallisesti epävarmaa. Vaikka nuorisotyö on tärkeää, yhteiskunnan tuki kunnalliselle nuorisotyölle on jatku-

van uhan alla (Cederlöf 1998, 11; Suomen Nuorisoyhteistyö 2013, 29). Omaehtoista harrastamista tukemalla voidaan vähentää myös julkisen nuorisotyön resurssien tarvetta.

Opinnäytetyössä on hyödynnetty laadullisia tutkimusmenetelmiä. Selvityksen toteutumiseksi on käytetty teemahaastattelua sekä osallistuvaa havainnointia. Kerätyn haastatteluaineiston avulla on kartoitettu nuorten kokemuksia ja mielipiteitä Vernissan tarjoamista kulttuurisen nuorisotyön mahdollisuuksista ja puitteista. Nuorten vastausten pohjalta pyritään tuomaan esille toimenpiteitä, joiden avulla Vernissa voisi paremmin vastata nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan sekä osallisuuden toteutumisen tarpeisiin. Keskeiset tutkimuskysymykset käsittelevät nuorten kokemia merkityksiä omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle sekä tärkeiksi koettuja tekijöitä omaehtoisen harrastamisen tukemisessa.

Vernissa on minulle työympäristönä entuudestaan tuttu. Tutkielman tekoa tukee myös muusikon koulutustaustani ja omat ammatilliset kompetenssini, jotka painottuvat vahvasti kulttuuriseen nuorisotyöhön. Olen ollut aktiivisesti mukana harjoittelijan, kesätyöntekijän sekä vapaaehtoisen roolissa Vernissan toiminnassa kesästä 2015 lähtien. Työtehtäväni ovat liittyneet pääasiassa nuorten kulttuuritapahtumien tuotantoon sekä Vernissan tiedotuksen kehittämiseen. Olen ollut mukana tekemässä useita nuorten tapahtumia kuten Torstaiklubia, Loistefestaria, Haloo Tiksiä ja Nuori@Vantaa-tapahtumaa. Yli vuoden pituinen toimintajakso Vernissalla on kerryttänyt tärkeitä kokemuksia ja havainnointiaineistoa, josta on ollut hyötyä tämän tutkielman toteuttamisessa.

Yhteenvetona tämä opinnäytetyö on paitsi selvitystä nuorten antamista merkityksistä ja tuen tarpeesta omaehtoiselle taiteelliselle toiminnalle niin myös katsaus Kulttuuri-keskus Vernissan nykytilanteeseen ja kehittämistarpeisiin. Opinnäytetyön toisessa luvussa esitellään perusteellisesti tilaajataho Vernissa, jonka kulttuurihistoriallinen tausta tukee hyvin tämän työn aihetta. Kolmannessa luvussa syvennyttään kulttuurisen nuorisotyön ja omaehtoisen kulttuuritoiminnan käsitteisiin sekä pohditaan taiteellisen toiminnan merkitystä nuoren kasvulle. Neljännessä luvussa esitellään tutkielman etenemistä aineiston keruusta analyysiin. Viidennessä ja kuudennessa luvussa

käydään läpi työn tuloksia ja johtopäätöksiä sekä pohditaan opinnäytetyössä tehdyn selvityksen heikkouksia ja ansioita.

2 KULTTUURIKESKUS VERNISSA

Kulttuurikeskus Vernissa on vanha tehdasrakennus, joka sijaitsee Vantaan Tikkurilassa. Vernissa toimii yhtenä Vantaan Nuorisopalveluiden toimipisteenä ja sen toiminta painottuu selkeästi kulttuuriseen nuorisotyöhön. Vantaan kaupungin Nuorisopalveluiden pääasiallisena tavoitteena on nuorisolakiin nojaten tukea vantaalaisten nuorten kasvua ja elinoloja sekä luoda edellytyksiä kansalaistoiminnalle. Nuorisopalvelut tarjoavat monipuolista tekemistä viidellätoista eri nuorisotilalla ympäri Vantaata. Nuorisotilat on jaettu neljään alueeseen; Itä-Vantaa, Länsi-Vantaa, Korso-Koivukylä sekä Tikkurilan alue. (Vantaan Kaupunki 2016.)

Kulttuurikeskus Vernissa eroaa tilana Vantaan muista nuorisotiloista siinä, että Vernissalla ei ole nuorisotyöntekijöiden ylläpitämää avointa nuorisotoimintaa. Sen sijaan Vernissan tiloissa toimivat eri kulttuurialojen toimijat kuten Tikkurilan Teatteri, Vantaan Elävän Musiikin yhdistys Velmu ry, Nukketatteri Unima, Animaatioasema, Revolver Studio ja Vernissa -kahvila. Käytännössä Vernissa on siis Vantaan kaupungin ylläpitämä kulttuuritila, jonka sisällöntuottajina toimivat pääasiassa edellä mainitut kolmannen sektorin kulttuurialan toimijat. Vernissalla järjestetään heidän toimesta muun muassa konsertteja, teatteriesityksiä, klubi-iltoja ja lasten ja nuorten harrastustoimintaa.

Vernissalla työskentelee kokopäiväisesti viisi Vantaan kaupungin työntekijää; kulttuurisen nuorisotyön esimies, kolme lava- ja valotekniikan työntekijää sekä animaatiopajan taideohjaaja. Vernissalla on useaan eri käyttötarkoitukseen soveltuvia tiloja neljässä eri kerroksessa. Talosta löytyy iso sali, pienempi teatterisali, kokoustila, animaatioasema, studiotila ja tilava kahvila, muutamia mainitakseni. Lisäksi Vernissalta löytyy pienempiä tiloja kuten kaksi bändeille tarkoitettua harjoitustilaa ja muutamia toimistohuoneita. Tilat ovat taide- ja kulttuuritoimintaa varten rakennettuja ja tarvittavat tekniset laitteet löytyvät tilan käyttötarkoituksen mukaisesti.

Vernissalle tunnusomaista on sen monialainen toimintaympäristö. Kulttuurikeskus voidaan nähdä kiinnostavana siitä syystä, että sen toimijoissa ja sisällöntuottajissa on edustettuina kaikki yhteiskuntaelämän sektorit ensimmäisestä neljänteen sektoriin. Ensimmäinen sektori käsittää voittoa tavoittelevat yritykset, toinen sektori valtion ja julkisen sektorin, kolmas sektori kansalaisjärjestöt ja vapaaehtoisen kansalaistoiminnan ja neljäs sektori taas yksityiset ihmiset ja niin sanotut epäviralliset yhteisöt (Jyväskylän Yliopisto 2016). Näin ollen Vernissalla yksityistä sektoria edustaa kahvilayrittäjä, julkista sektoria Vantaan kaupungin Nuorisopalvelut, kolmatta sektoria kulttuurialan yhdistykset Tikkurilan Teatteri, Velmu ry sekä Nukketeatteri Unima ja neljättä sektoria vantaalaiset asukkaat. Omaehtoinen toiminta voidaan ajatella myös osaksi neljättä sektoria.

Vernissan useat eri toimijat operoivat tiloissa samanaikaisesti, mutta tieto tapahtumista ja muusta toiminnasta on löydettävissä jokseenkin pirstaloidusti eri lähteistä. Tiedotusta on Vernissan kehittämistyön yhteydessä pyritty keskittämään Vernissan omille internetsivuille sekä sosiaaliseen mediaan. Tiedon hajanaisuus on kuitenkin voinut osittain vaikuttaa siihen, etteivät vantaalaiset yleisesti tunnu tietävän mitä Vernissalla oikeastaan tapahtuu. Kehittämistyön kärkenä on Vernissan näkyvyyden lisääminen sekä nuorten ja paikallisten osallisuuden kasvaminen toiminnassa. Esittelytilaajatahosta perustuu vahvasti keskusteluihin ja havainnoiteihini, sillä kaiken kattavaa julkista tietoa Vernissan toiminnasta on toistaiseksi vain niukasti tarjolla.

2.1 Toiminta

Vernissan tiloja käytetään usein aamusta iltaan, mutta selkeää kaavaa tai aukioloaikoja ei ole määritelty. Arki on jokseenkin vaihtelevaa, mutta karkeasti luonnehtien aamupäivisin toimintaa on Animaatioasemalla, jossa koululaisryhmille tarjotaan työpajoja ja Vernissa-kahvilassa, joka tarjoaa asiakkailleen lounasta. Iltapäivisin ja iltapäivisin toimintaa järjestävät pääosin Tikkurilan Teatteri ry ja Vantaan elävän musiikin yhdistys eli Velmu ry. Molemmat yhdistykset ovat yksityisiä, mutta saavat toimintaan avustusta myös Vantaan kaupungilta (Velmu ry 2016; Tikkurilan Teatterin toimintasuunnitelma 2015).

Vernissan näkyvimmat toimijat lienevät Tikkurilan Teatteri ja Velmu, jotka ovat toimineet Vernissan tiloissa 80-luvulta lähtien. Tikkurilan Teatteri ylläpitää harrastajateatteria ja Tikkurilan teatteri- ja sirkuskoulua, joka tarjoaa taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille (Tikkurilan Teatteri 2016). Velmu taas edistää vantaalaista musiikkikulttuuria ja järjestää musiikin harrastajille muun muassa soitonopetusta, harjoitustiloja ja leirejä (Velmu ry 2016). Lisäksi Velmun toimesta järjestetään vuosittain useita konsertteja ja muutamia festivaaleja. Valtaosa Velmun järjestämistä konserteista sijoittuvat Vernissalle.

Vernissan tiloja käyttävät paitsi talon omat toimijat myös lukuisat muut vantaalaiset kulttuurialan järjestöt ja toimijat. Tiloja on mahdollista vuokrata esimerkiksi kokouksia ja koulutuspäiviä varten. Vantaalaisille nuorille tilojen käyttö on kuitenkin pääasiassa maksutonta. Omaehtoista kulttuuri- ja taidetoimintaa ajatellen Vernissa tarjoaa nuorille mahdollisuuden käyttää tiloja ja tekniikkaa sekä kulttuuritapahtuman järjestämiseen soveltuvat puitteet. Käytännössä omaehtoinen toiminta Vernissalla voi siis olla vaikka teatterinharrastamista, bändiharjoituksia, elokuvantekoa, animaatiota tai tanssia. Tällä hetkellä omaehtoista kulttuuritoimintaa tuetaan pääpainoisesti bändien harjoitustiloja tarjoamalla ja animaatiokerhon puitteissa. Mahdollisuuksia omaehtoiselle harrastamiselle voisi kuitenkin löytyä monipuolisemmin, ja erityisesti erilaisten tapahtumien järjestämisen muodossa.

2.2 Historia

Vernissasta puhuttaessa on syytä huomioida sen monivaiheinen ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä menneisyys. Jotta voidaan ymmärtää Vernissaa ja sen monitoimitalomaista ilmettä sekä tämänhetkisen kehittämistyön painopistettä on hyvä tietää, mistä kaikki on saanut alkunsa.

Vernissan historian voidaan nähdä ulottuvan jopa 1750-luvulle. Alun alkaen Vernissan paikalle, Tikkurilan Keravanjoen varrelle perustettiin vesimylly jauhamaan leipäviljoja (Lyra 2011, 52.) Vuonna 1862 myllyn rinnalle rakennettiin hirsinen öljynpuristamo. Sitten tuotantoa jalostettiin ja öljytehtaasta kehitettiin vernissatehdas. Ver-

nissa on lakkamainen aine, jota käytetään muun muassa puun käsittelyyn ja maalausten suojaamiseen. Vuonna 1912 Tikkurilan öljy- ja vernissatehtaassa työskenteli yli kolmekymmentä työntekijää. Samana vuonna rakennukseen syttyi tulipalo, ja suurin osa tehtaasta tuhoutui täysin. Onnettomuuden jälkeen uuden tehdasrakennuksen jälleenrakennustyöt aloitettiin kuitenkin välittömästi. Punatiilinen vernissatehdas valmistui vuonna 1913 ja sama rakennus on paikalla edelleen. (Manninen & Sarvimäki & Schadewitz 2013, 176-179.)

Vernissaa keitettiin Tikkurilan vernissatehtaassa aina 1970-luvulle asti, jonka jälkeen tuotanto lopetettiin ja tilat siirtyivät Vantaan kaupungin omistukseen. Vernissatehtaal- le ei kuitenkaan löytynyt uutta käyttöä kaupungin toimesta, joten tilat jäivät tyhjilleen ja alkoivat vähitellen rapistua. 1980-luvun alussa vantaalaiset nuoret kuitenkin kiinnostuivat tiloista. Sana tyhjästä tiloista ja talonvaltauksesta kiri nuorten keskuudessa ja lopulta toukokuussa 1985 paikalle kokoontui satoja nuoria, jotka ottivat vanhan vernissatehtaan haltuunsa. Nuoret siivosivat tiloja ja järjestivät niissä kulttuuritoimintaa. Heidän joukoissaan oli samoja nuoria, jotka vielä tänä päivänäkin ovat mukana Velmu ry:n ja Tikkurilan Teatterin toiminnassa. (Lyra 2011, 53.)

Talonvaltaus käynnisti korjaushankkeen, jonka myötä Vernissalle suunniteltiin kaupunginmuseon sekä kulttuuri- ja nuorisotoimen tiloja. Lopulta remontointiprosessin päätyttyä Vantaan Nuorisopalvelut alkoivat hallinnoimaan Vernissaa, ja vuonna 1990 tiloihin avautui nuorisotila. (Lyra 2011, 53.)

1990-luvulla Vernissasta muotoutui koti erityisesti Tikkurilan teatterille ja Velmulle. Vernissan tilat toivat taiteen asialla olevat tahot yhteen, jolloin yhteistyö Vantaan kaupungin ja talon toimijoiden kesken tiivistyi. (Lyra 2011, 58.) 2010-luvulle tultaessa Vernissan kokonaistoiminnan ja vireystilan voidaan nähdä vakiintuneen ja ehkä jossain määrin myös haalistuneen. Muutoksia on tapahtunut vain jonkin verran toimijoissa. Esimerkiksi kahvilayrityksen pitäjä on vaihtunut ja uusia toimijoita, kuten Nuketeatteri Unima on siirtynyt Vernissan tiloihin. *Kulttuurikeskus Vernissa* on nimityksenä vakiinnutettu vasta viime vuosina. Sitä ennen taloa kutsuttiin muun muassa Lasten ja nuorten kulttuuri- ja monitoimitalo Vernissaksi.

2.3 Vernissan kehittämistyö

Kulttuurikeskus Vernissaa kehitetään parhaillaan monilta osin. Reilun vuoden takaisen esimiesvaihdoksen jälkeen Vernissaa on haluttu tuoda näkyvämmiin esille pääkaupunkiseudun kulttuurielämässä. Tärkeimpänä tavoitteena on ollut saada vantaalaiset paremmin mukaan kulttuuritoimintaan ja samalla kasvattaa tilojen käyttöprosenttia, kävijämäärää ja kulttuuritarjonnan monipuolisuutta. Kulttuurisen nuorisotyön toimintakeskuksena Vernissan nuorten toimintaa on myös haluttu lisättävän.

Vernissan kulttuurisen nuorisotyön esimies Vesa Peipisen mukaan Vernissa on ollut viime vuosina jokseenkin näkymättömissä. Peipisen tavoitteissa on luoda Vernissasta näkyvämpi kulttuuritila ja kohtaamispaikka Tikkurilaan, jossa sellaista ei vielä ole. Hän toivoo, että talo on mielenkiintoinen, elävä ja houkutteleva kulttuuritila osana urbaania kaupunkikulttuuria. (Tervo 2015.)

Viime vuonna Vernissalla on muun muassa uusittu kalusteita, tehty pientä remonttia ja panostettu tiedotukseen sekä visuaaliseen ilmeeseen. Vernissalle on perustettu muun muassa omat nettisivut, sosiaalisen median kanavia sekä alettu julkaisemaan tapahtumalehtistä. Vernissalla käynnistettiin myös yhteiskäyttöpyörien kokeilu, jonka myötä vantaalaiset pystyvät lainaamaan polkupyöriä maksutta. Vernissan yhteisöllisyyttä on lisännyt talon eri toimijoiden kesken järjestetyt yhteiset talokokoukset. Vernissan yhteistyötä on myös tehostettu pääkaupunkiseudun nuorisotoimen sekä vantaalaisten oppilaitosten kanssa. (Peipinen 2016.)

Vuosina 2015–2016 on järjestetty muutamia Vernissan kehittämistyöpajoja, johon on osallistunut talon toimijoiden työntekijöitä sekä Vernissan harjoittelijoita. Kehittämistyöpajojen ideana on ollut koota ja yhtenäistää talon toimijoiden näkemyksiä siitä, millaisena Vernissa halutaan nähdä tulevaisuudessa. Pajoissa on myös hyödynnetty kävijäpalautetta. Kehittämistyöpajoissa on noussut viisi tärkeää kehittämiskohdetta, jotka ovat eri käyttäjä- ja ikäryhmien huomioiminen tilojen suhteen, Vernissan elävöittäminen ja näkyvyyden lisääminen, kulttuurikahvilan kehittäminen Vernissan vetonaulaksi, avoimen toiminnan lisääminen sekä Vernissan ulkoisen ilmeen päivittäminen (Vernissan kehittämistyöpajat 2015).

Nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi Vernissalla käynnistettiin 2015 syksyllä Torstaiklubi-toiminta. Idea Torstaiklubista syntyi Vernissan silloisen kulttuurituottajaharjoittelijan aloitteesta. Oma harjoitteluni Vernissalla sijoittui samoihin aikoihin, joten aloimme yhdessä kulttuurituottajaharjoittelijan kanssa suunnittelemaan ja toteuttamaan Torstaiklubia. Torstaiklubia on nyt pilotoitu puolitoista vuotta, ja sitä kehitetään edelleen. Pääasiallisena tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuus järjestää oma kulttuuriklubi-ilta, jonka suunnittelijoina ja toteuttajina toimivat nuoret itse. Kulttuuriklubi voi olla esimerkiksi bändi-, teatteri-improvisaatio-, elokuva- tai askartelu-ilta. Torstaiklubi on matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka puitteissa voidaan ennakoluulottomasti kokeilla uusia taiteellisia ideoita ja tuottaa kulttuurielämyksiä, jonka tuotantoprosessit ovat suhteellisen nopeita ja spontaaneja. Torstaiklubia järjestettiin aluksi joka torstai, mutta sittemmin toimintaa on harvennettu. Käytännönä on, että tapahtumat ovat järjestäjästä riippumatta maksuttomia ja kaikille avoimia. Tukea oman Torstaiklubi-illan järjestämiseen saa kulttuurituottajalta ja yhteisöpedagogilta. Torstaiklubi-toiminta on taiteellisesti vapaata ja monimuotoista, mutta toteutumiseen vaaditaan kuitenkin tiettyä rakenteellisuutta. Kulttuuriklubia on hankala järjestää ilman tekijöitä ja yleisöä, joten tiedotukseen ja klubien organisointiin tarvitaan vielä jonkin verran lisää resursseja ja selkeämpiä käytäntöjä.

Torstaiklubin idea on mielestäni hyvä, ja näen sen toimivan hyvin sellaisille nuorille, jotka kaipaavat tukea ja valmiita rakenteita. Omaehtoisuuden kriteerejä se ei kuitenkaan vielä näytä toteuttaneen niin hyvin kuin toiveissa olisi ollut. Klubien järjestäminen on usein lopulta Vernissan harjoittelijoiden ja työntekijöiden vastuulla. Toisaalta Torstaiklubitoiminta on lisännyt nuorten kävijämäärää ja tietoisuutta Vernissasta. On myös huomioitava, että tällaisen konseptin vakiintuminen ja tavoitteisiin pääseminen vie aikaa ja useita kokeiluja.

Vantaan kulttuurisen nuorisotyön 2015–2016 -vuosille tehty tuloskortti on toiminut suunnannäyttäjänä ja perustelee myös tämän opinnäytetyön tarpeellisuutta. Tuloskorttiin on kirjattu toimialan tavoitteita ja määritelty tarvittavia toimenpiteitä, jotka vastaavat kaupungin kokonaistavoitteisiin ja suhteeseen käytettävien resurssien kanssa. Kohdat, jotka linkittyvät vahvasti opinnäytetyöaiheeseeni ovat *Joustava tilojenkäyttö*, *Nuorille kulttuuripainotteisia vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksia* ja *Nuorten omaeh-*

toisen kulttuurin tai taiteellisen toiminnan tukeminen. (Kulttuurisen nuorisotyön tuloskortti 2015–2016.)

3 NUORTEN OMAEHTOISUUS KULTTUURISESSA NUORISOTYÖSSÄ

Tässä työssä nuorten omaehtoisella kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan nuorista lähtöisin olevaa ja nuorten omilla ehdoilla toteutuvaa taiteellista toimintaa. Omaehtoisuutta voidaan tarkastella muun muassa osallisuuden käsitteen ja toisaalta autonomisen toimijuuden ja itseohjautuvuuden käsitteiden kautta. Omaehtoisuudesta on osallisuuden ja osallistumisen rinnalla puhuttu yleisesti vähemmän, mutta tilanne näyttää olevan muutoksessa. Vuonna 2017 voimaantulevaan nuorisolakiehdotukseen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015) on ensikertaa kirjattu *nuorten omaehtoinen toiminta*. Lakiesityksen yhtenä päätavoitteena on myös *tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa*. Syy, miksi nuorten omaehtoista harrastamista korostetaan voi olla sen suosion kasvaminen ja toisaalta sen nuorten aktiivisuutta ja hyvinvointia lisäävät vaikutukset. Nuorten omaehtoinen harrastaminen on uusimman Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksen (2016, 94) mukaan kasvattanut suosiotaan. Omaehtoinen taiteen harrastaminen pohjautuu vahvalle motivaatiolle ja innostukselle, ja siitä syystä sen voidaan katsoa lisäävän nuoren vapaa-ajan mielekkyyttä ja yleistä hyvinvointia. Nuorten omaehtoisen kulttuuri- ja taidetoiminnan voidaan ajatella olevan yksi kulttuurisen nuorisotyön osa-alueista. Omaehtoisen harrastamisen hyvinvointivaikutuksia ajatellen on hyvä ymmärtää kulttuurisen nuorisotyön laajempi merkitys sekä osallisuuden tärkeys nuoren kasvun tukemisessa.

3.1 Kulttuurinen nuorisotyö

Kulttuurista nuorisotyötä on käytännössä toteutettu jo pitkään, mutta käsitteenä se on alkanut muotoutua vasta 1990-luvulla. Nuorisolakiin se on kirjattu termillä kulttuurinen nuorisotoiminta ensimmäistä kertaa vuonna 2006. Yksiselitteistä määritelmää ei vielä ole löydettävissä, vaikka kulttuurinen nuorisotyö on vakiinnuttanut asemaansa ja näyttää vahvasti olevan mukana nuorisotyötoiminnan linjauksissa. Johanna Tuliai-

sen Pro Gradu- tutkielman (2006) mukaan kulttuurisella nuorisotyöllä ja kulttuurisella nuorisotoiminnalla on nuorisotyöntekijöiden käsityksiin perustuen hieman toisistaan eroava merkitys. Kulttuurinen nuorisotyö hahmotetaan organisoidummaksi ja järjestelmällisemmäksi toiminnaksi, kun taas kulttuurinen nuorisotoiminta omaehtoiseksi ja itse järjestetyksi toiminnaksi. (Anttonen 2012, 169.) Tässä opinnäytetyössä kulttuurinen nuorisotyö käsitetään kuitenkin yhtenä isona kokonaisuutena, johon lukeutuu niin kulttuurinen nuorisotoiminta kuin nuorten omaehtoinen kulttuuri- ja taidetoimintakin.

Helsingin Nuorisoasiainkeskuksen strategiatyöryhmän mukaan kulttuurinen nuorisotyö on yhteiskunnallista ja yhteisöllistä toimintaa, jossa nuori luo ja osallistuu oman maailmankuvansa ja yhteisönsä rakentamiseen kulttuurin, taiteen ja median keinoin. Keskeistä kulttuurisessa nuorisotyössä on toiminnan vuorovaikutuksellisuus, luovuus, ja osallisuuden edistäminen, jotka yhdessä tukevat nuoren itseilmaisua. (Anttila, Haapanen, Myyrä, Mönttinen & Parviainen 2012, 7.) Taide- ja kulttuurikasvatuksen lähtökohtana nuorisotyössä on, että taide ja kulttuuri kuuluu kaikille. Kulttuurisen nuorisotyön tarkoituksena on tarjota yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa, johon nuorella tulisi olla mahdollisuus osallistua ilman taloudellisia resurssejakin. (Anttonen 2012, 172.)

Kulttuurinen nuorisotyö koostuu kasvatuksellisesta työotteesta ja osallistavista työmenetelmistä, joiden avulla mahdollistetaan nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen toteutuminen (Anttila ym. 2012, 11). Osallisuuden käsitettä on luonnehdittu monilla eri tavoilla, mutta kulttuurisen nuorisotyön kontekstissa se voidaan yksinkertaisuudessaan hahmottaa nuoren kokemuksena siitä, että hänellä on halua, kykyä ja mahdollisuus vaikuttaa kulttuuritoiminnallisessa ympäristössä (emt. 2012, 7).

Kulttuurisen nuorisotyön toimintamuodot liittyvät perinteisesti musiikkiin, teatteriin, tanssiin ja käden taitoihin. Käden taitoihin lukeutuu esimerkiksi kuvataide, valokuvaus ja keramiikka. Kulttuurisen nuorisotyön kentässä kasvavana toimintamuotona on myös media. Edellä mainitut toiminnat yhdistyvät usein toisiinsa esimerkiksi kulttuurisissa tapahtumissa tai erilaisissa työpajoissa. (Ruotsalainen 2014, 179–181.)

Kulttuurisen nuorisotyön työmuotoja ovat esimerkiksi kulttuuriset pienryhmät, leiritointa, retket sekä erilaiset tapahtumat ja tilaisuudet, joissa nuorten harrastusryhmien

esitykset ja tuotokset tuodaan yleisön eteen. Näiden työmuotojen lisäksi on nuorisokulttuurit ja nuorten omaehtoiset kulttuuriryhmät, jotka toimivat vaikuttimina myös kulttuurisen nuorisotyön kentällä. Nuorten vaikuttamisen näkökulmasta on tärkeää, että nuorisokulttuurit ja nuorten omaehtoiset kulttuuriryhmät otetaan huomioon rinnakkain kulttuurisen nuorisotyön muiden työmuotojen kanssa. Parhaimmillaan nuorten omaehtoinen kulttuuritoiminta vaikuttaa yhteiskunnallisella tasolla, jolloin sillä on myös vaikutusta kulttuurisen nuorisotyön muotoihin ja sisältöihin. (Anttila ym. 2011, 14.)

Kulttuurisen nuorisotyön perustehtävänä on kehittää nuorten ilmaisutaitoja luomalla heille taiteellisen toiminnan mahdollisuuksia ja tällä tavoin mahdollistaa nuorille positiivisia yhteisöllisiä kokemuksia. Kulttuuriseen nuorisotyöhön liittyy vahvasti tekemällä oppiminen. Se on konkreettista ja yleensä yhteisöllistä toimintaa. Kulttuurisen nuorisotyön tehtävänä, kuten koko nuorisotyön tehtävänä on synnyttää prosesseja eikä niinkään kiinnittää huomiota suoritukseen tai toiminnan tuloksiin. Prosessiajattelussa nuoret ovat keskeisessä roolissa toimijoina, ajattelijoina ja kokijoina. (Ruotsalainen 2014, 173–174.)

3.2 Omaehtoinen kulttuuri- ja taidetoiminta

Omaehtoiselle kulttuuri- ja taidetoiminnalle ominaisina piirteinä voidaan pitää riippumattomuutta, itseilmaisua ja spontaaniutta. Omaehtoisuus sisältää myös ajatuksen vapaaehtoisuudesta ja luovasta vapaudesta. (Pienimäki 2015.) Omaehtoinen toiminta voidaan nähdä osallistavaa toimintaa subjektilähtöisempänä. Nuorisotyössä voi esimerkiksi olla valmiita projekteja tai kerhoja, joissa osallisuus toteutuu nuorten mahdollisuutena toimia tekijöinä osallistuen ja vaikuttaen prosessin jokaiseen vaiheeseen. Osallistavan toiminnan keskiössä on nuoret, mutta usein taustalla on myös ohjaaja, joka mahdollistaa sopivat olosuhteet ja on tarpeen vaatiessa tukena. Omaehtoisen taiteellisen toiminnan toteutumiseksi taas ei vaadita ohjaajaa tai organisaatiota vaan se on riippumatonta ja vapaasti muotoutunutta. Toiminnan käynnistymisen taustalla on usein puhdas innostus ja motivaatio harrastusta kohtaan. Tekijä tai tekijät toimivat omilla ehdoilla ja omien kiinnostustensa mukaisesti.

Omaehtoista taiteellista toimintaa harjoitetaan yksin tai ryhmässä. Kulttuurisen nuorisotyön kontekstissa pääpaino on kuitenkin ryhmäprosesseissa, ja siksi tässäkin osiossa keskitytään omaehtoiseen taiteen harrastamiseen yhteisöllisen toiminnan tasolla. Omaehtoisessa toiminnassa nuorten keskinäisestä yhteistyöstä, prosessin etenemisestä ja vaikutuksista on haasteellisempaa saada tietoa. Se ei silti tarkoita, etteivät ryhmäprosessit olisi yhtä merkittäviä ja opettavaisia kuin ohjatussa toiminnassa. Omaehtoinen toimintaympäristö saattaa vain vaatia nuorilta osallistavaa kulttuuritoimintaa enemmän vastuuta, luovaa ongelmanratkaisua ja yhteistyökykyä.

Nuorten ryhmien omaehtoinen kulttuuritoiminta liitetään yleisesti luovaan kaupunkitiilaan, kuten ympäristön haltuunottoon, tilan muokkaamiseen ja kaupunkikuvassa näkymiseen. Nuorelle ryhmässä mukanaolo ja kulttuurinen toiminta merkitsee usein yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sitä kautta oman identiteetin työstämistä. Kulttuurisessa nuorisotyössä omaehtoisten ryhmien nuorisotyöllisen tuen tarve vaihtelee. Toiset tarvitsevat enemmän tukea, ja toiset taas toimivat aloitteellisemmin. (Anttila ym. 2012, 17.)

Jos omaehtoisuudesta puhutaan yksilön tasolla, sitä voinee verrata autonomiseen toimijuuteen. Toimijuudella tarkoitetaan yksilön päätöksentekoon ja valintoihin liittyviä prosesseja, jotka ovat suurelta osin yksilöllisiä, luovia ja riippumattomia ulkoisista paineista. Toteuttamalla ja uudistamalla autonomista toimijuutta, yksilö muovaa elämänsä ja hyvinvointiaan sekä rakentaa niille erilaisia, vaihtuviakin merkityksiä. (Juvonen 2015, 35–39.) Omaehtoisella itsensä toteuttamisella on vaikutusta myös ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Richard Ryanin ja Edward Decin (2000, 229) luoman itseohjautuvuusteorian mukaan ihmisellä on kolme psykologista perustarvetta, jotka ovat omaehtoisuus, kyvykkyys ja yhteisöllisyys. Nämä perustarpeet ovat teorian mukaan välttämättömiä ihmisen optimaaliselle kehitykselle ja hyvinvoinnille. Yksinkertaisuudessaan omaehtoisuudella tarkoitetaan ihmisen kokemusta siitä, että hän on vapaa päättämään itse tekemisistään ja toimimaan motivaationsa mukaisesti. Kyvykkyydellä taas tarkoitetaan yksilön kokemusta, että hän on osaava ja saa asioita aikaiseksi. Yhteisöllisyys taas lisää yksilön merkityksellisyyden tunnetta, sillä ihmisellä on luontainen tarve toimia ja olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. (emt. 2000, 229.) Teorian taustalla on perustava näkemys ihmisestä aktiivisena olentona, joka on passiivisesti ympäristöönsä reagoivan sijaan luontaisesti itseohjautuva

ja itseään toteuttava. Itseohjautuvan ihmisen elämä nähdään teorian valossa rikkaana ja merkityksellisenä. Teorian pohjalta voidaan siis ajatella, että ihmisen motivaatio ja itseohjautuvuus on myös nuorten kulttuuritoiminnassa tärkeä eteenpäin vievä voimavara ja hyvinvointia lisäävä tekijä.

Omaehtoisuus on ihmisestä itsestään viriävää ja siten autenttista. Länsimaisessa ajattelussa individualistinen lähestymistapa elämään on tavallista, mutta on syytä kuitenkin muistaa ettei yksilöllä välttämättä aina ole valmiuksia ohjata elämäänsä kaikilta osin miten tahtoisi. Autonomisuus ja itsemäärääminen edellyttävät yksilöltä henkisiä ja fyysisiä valmiuksia itsenäiseen ajatteluun ja toimintaan (Launis 1998, 51). Voidaan katsoa, että henkiset ja fyysiset valmiudet koskevat myös omaehtoista harrastamista. Henkisillä valmiuksilla voidaan tässä tapauksessa tarkoittaa esimerkiksi tietämyksenä itsevarmuutta ja kykyä oma-aloitteisuuteen. Fyysiset valmiudet voisivat tarkoittaa paitsi kehon fyysisiä rajoitteita myös elämän olosuhteita kuten elämäntilannetta, asuinpaikkaa, aikaa ja rahaa. Nuoruus on tärkeää aikaa ihmisen kasvun kannalta ja sen aikaiset tilanteet ja olosuhteet voivat määrittää ratkaisevasti henkisten valmiuksien rakentumista. Lapsia ja nuoria ajatellen onkin tärkeää, että ympäristö tukee kasvua niin, että yksilölle voi muodostua tunne kyvykkyydestään toimia, vaikuttaa ja käyttää luovuutta.

Nuorisotyössä omaehtoisen kulttuuritoiminnan korostaminen voi toimia myös vastuksena palveluajattelulle ja toisaalta myös ratkaisuna mahdollisten vähäisten resurssien kohdentamiskysymyksissä. Leena Ruotsalainen (2014, 182) kirjoittaa artikkelissaan *Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji*, että nuorisotyöhön on levinnyt vaivihkaa palveluajattelu, joka määrittää nuoren asiakkaaksi, jolle tarjotaan harrastuksia, tuotteita ja elämyksiä. Nuorisotyölle on osin luotu hyvin suunniteltuja ja mallinnettuja toimintamuotoja, jotka eivät välttämättä anna tilaa uusille käytännöille ja dialogille nuorten kanssa. Palveluajattelun riskinä on, että nuoresta tulee passiivinen kohde, joka ei välttämättä viihdy esimerkiksi nuorille järjestetyssä tapahtumassa. Siksi on perusteltua tarjota nuorille tiloja ja puitteita, joissa on mahdollista harrastaa ja järjestää omaehtoisesti, mutta tuetusti haluamanlaistaan toimintaa. Voi olla nuorisotoimen resurssien haaskausta järjestää loistokkaita tapahtumia, jotka eivät vastaakaan kohderyhmän kiinnostuksiin ja tarpeisiin. Näin ollen resurssienkäyttöä tulisi tarkistaa ja tarpeen mukaan kohdentaa enemmän nimenomaan nuorten innostamiseen ja oma-

ehtoisen toiminnan tukemiseen. Samalla vahvistettaisiin myös aktiiviseksi kansalaiseksi kasvattamisen eetosta.

4 TYÖN TOTEUTUS

Tämä opinnäytetyö on toimintatutkimusta, ja sen päällimmäisenä tavoitteena on ollut selvittää mitä nuorten omaehtoisen kulttuuri- ja taidetoiminnan tukemiseksi tulisi tehdä ja minkälaisia keinoja käyttäen Vernissa ja laajemmin Vantaan Nuorisopalvelut voisivat parantaa nuorten mahdollisuuksia harrastaa omaehtoisesti. Tutkimuksen lähtökohdat ovat siis omaehtoisessa taiteen harrastamisessa, vantaalaisissa nuorisossa sekä Vernissassa. Koska tavoitteena oli saada tietoa Vernissan kehittämiseen, osuvaksi tutkimusmenetelmäksi valikoitui laadullinen tutkimus ja kohderyhmäksi kulttuuri- ja taideharrastuksen omaavat nuoret, jotka ovat Vernissan nykyisiä tai entisiä kävijöitä. Laadullista tutkimusmenetelmää hyödyntäen kerättiin ja analysoitiin nuorille tehtyjä puolistrukturoituja haastatteluja. Lisäksi aineistoa on kerätty havainnoimalla Vernissan toimintakulttuuria ja osallistumalla muun muassa Vernissan kehittämistyöpajoihin ja toimijoiden yhteisiin talokokouksiin.

4.1 Tutkimusmenetelmä ja aineistonkeruu

Opinnäytetyö perustuu Vernissalla tehtyyn laadulliseen eli kvalitatiiviseen toimintatutkimukseen. Toimintatutkimuksen avulla etsitään ratkaisuja ongelmiin ja yritetään muuttaa vallitsevia käytäntöjä paremmiksi (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Toimintatutkimusta käyttämällä tutkimuskohteeseen pyritään vaikuttamaan tilanteen mukaan ja tekemään tutkimuksellisin keinoin käytännöntasoon kohdistuva interventio (Eskola & Suoranta 1998, 128). Tämän tutkielman tavoitteena on muuttaa Vernissan toimintaa siten, että se edistäisi nuorten omaehtoista taiteen harrastamista.

Kvalitatiivista tutkimusta käytetään silloin, kun tutkittavan ilmiön tarkoituksesta ja merkityksestä halutaan saada syvempi käsitys. Käytännössä se voi tarkoittaa selvi-

tystä tutkittavien henkilöiden näkemyksistä ja kokemuksista sekä perehtymistä tutkitavasta ilmiöstä nouseviin ajatuksiin ja vaikuttimiin. (Hirsjärvi & Huttunen 1995, 174.) Kvalitatiivinen tutkimus keskittyy yleensä pieneen määrään tapauksia, joita pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Aineiston tieteellisyyden kannalta merkittävää ei siis ole sen määrä vaan laatu. (Eskola & Suoranta 1998, 18.)

Omien kokemusteni perusteella koin tärkeäksi, että vuorovaikutusta Vernissan kävijöiden ja henkilökunnan välille syntyisi enemmän, ja siksi nuorten mielipiteiden ja kokemusten esilletuominen tutkimuksellisin keinoin toimii hyvänä keskustelun aloituksena. Keskustelun avaaminen käy mielestäni toimivimmin kysymällä, joten selvityksen teko haastattelemalla tuntui luontevalta ratkaisulta. Haastattelumuodoksi valitsin puolistrukturoidun teemahaastattelun, joka sijoittuu strukturoidun haastattelun ja avoimen haastattelun välimaastoon.

Strukturoitu haastattelu on formaalisin haastattelumuoto, joka on laadittu kyselylomakkeena. Lomakkeessa on tarkat kysymykset ja usein myös vastausvaihtoehdot. Avoimessa haastattelussa ei ole ennalta sovittuja kysymyksiä eikä teemoja vaan haastattelu on vapaata keskustelua tutkittavan aiheen ympärillä. Teemahaastattelun tukena ei käytetä tarkasti muotoiltuja kysymyksiä vaan keskustelua käydään aiheen kannalta relevanttien teemojen ja niihin liittyvien apukysymysten avulla. Teemojen käsittely tapahtuu haastattelukohtaisesti ja keskustelun kannalta sopivassa järjestyksessä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Aiheen teemoittelu helpottaa käsiteltävää aihetta ja pitää keskustelussa raameja yllä. Haastateltavilla nuorilla oli erilaisia kokemuksia taidelajeista ja omaehtoisesta harrastamisesta, joten teemojen avulla säilytettiin haastatteluiden vertailukelpoisuus.

Katsoin parhaaksi toteuttaa haastattelut kasvokkain ja mielellään Vernissalla, joten haastateltavatkin valikoituivat osittain sattumanvaraisesti, kuka sattui olemaan rakennuksessa sopivaan aikaan. Haastateltavien kohdalla pidin kuitenkin tärkeänä, että lähes jokaisesta taiteenlajista, joita Vernissalla on mahdollisuus harrastaa löytyisi vähintään yksi haastateltava. Tutkimuksessa toteutettiin harkinnanvaraista otantaa. Haastateltavat valikoitiin iän, harrastuneisuuden ja Vernissan tuttuuden perusteella. Nuoret olivat 15–25 -vuotiaita vantaalaisia tai entisiä vantaalaisia. Haastateltavien joukossa oli musiikin-, teatterin- ja animaationharrastajia. Usealla haastateltavalla oli

kuitenkin kokemusta muistakin taiteenlajeista kuten tanssista, valokuvaamisesta ja sanataiteesta, ja osittain nämä yhdistyvätkin taideharrastuksen yhteydessä. Viisi haastateltavista oli myös järjestänyt itse tai ollut mukana järjestämässä yhtä tai useampaa omaa kulttuuritapahtumaa.

Teemahaastattelua varten kokosin selvityksen kannalta relevantteja kysymyksiä ja teemoittelin ne paperille (Liite 1). Haastattelurunko muuttui jonkin verran haastatteluja tehdessä. Alunperin kysymyksiä tuntui olevan liikaa ja niissä oli päällekkäisyyksiä, joten karsin kysymyksiä välttääkseni liikaa toistoa. Haastattelut järjestettiin syys-lokakuussa 2016 ja niitä tehtiin yhteensä viisi, joista kolme oli ryhmähaastatteluja. Kolmessa ryhmähaastattelussa oli kussakin kaksi haastateltavaa. Yhteensä haastateltavia oli siis kahdeksan. Haastattelut olivat kestoltaan lyhyimmillään 40 minuuttia ja pisimmillään yli tunnin. Kaikki haastattelut äänitettiin.

Teemahaastatteluiden lisäksi aineistonkeruuseen käytin osallistuvaa havainnointia. Osallistuvan havainnoinnin perusajatus on, että tutkija osallistuu tutkittavien ehdoilla heidän toimintaansa (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2013, 216). Osallistuin ja havainnoin Vernissan yhtä kehittämistyöpajaa, toimijoiden yhteisiä talokokouksia sekä Torstaiklubi-toimintaa.

Alunperin selvityksen tekemisen pohjatyönä olin päättänyt myös hyödyntää benchmarking- metodia, joka perustuu vertailukehittämiseen. Benchmarking- toiminnassa etsitään parempaa ulkopuolisten toimijoiden toimintatapaa, josta voitaisiin ottaa oppia oman toiminnan kehittämisessä. Kävin tutustumassa Jyväskylän Veturitalleihin, ja erityisesti Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n toimintaan. Väristys ry ylläpitää Kulttuuriklubi Siperiaa, joka on 13–29 -vuotiaiden oma luovan toiminnan tila, jonka puitteissa nuorten on mahdollista järjestää haluamanlaistaan toimintaa tapahtumien tai omien taideprojektien muodossa (Siperia 2016). Vierailu oli kiinnostava, ja näin paljon yhtäläisyyksiä Veturitallien ja Vernissan toiminnassa. Molemmat ovat samalla tavalla monialaisia toimintaympäristöjä, ja molemmilla tuntui olevan samankaltaisia pyrkimyksiä nuorten osallisuuden ja toiminnan näkyvyyden lisäämisessä. Veturitalleihin tutustumisen myötä olisin myös halunnut verrata Helsingin Oranssi ry:n toimintaa Vernissaan, mutta lopulta päätin kuitenkin jättää benchmarking- metodin käyttämisen tästä tutkielmasta. Syy vertailukehittämisen poisjättämiseen oli tutkimusaineiston kasvami-

nen liian laajaksi. Teemahaastatteluin kerätty aineisto oli itsessään jo riittävä tämän selvityksen tarkoitukseen. Näen, että benchmarking- menetelmä on kuitenkin hyvin hyödyllinen ja sitä voisi käyttää tulevaisuudessa Vernissan kehittämistyön apuna.

4.2 Haastatteluaineiston analyysi

Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on selkeyttää kerättyä aineistoa ja tuottaa sen pohjalta uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysin avulla aineistoa pyritään tiivistämään kadottamatta sen sisältämää tärkeää informaatiota. (Eskola & Suoranta 1998, 138.) Analyysin tekeminen teemahaastattelun pohjalta vaatii useampaa jäsentämisen vaihetta. Ensimmäinen analyysia varten tehty toimenpide oli äänitteiden litteroiminen eli haastatteluiden kirjoittaminen tekstimuotoon. Jätin äänitteistä litteroimatta vain sellaiset keskustelun juonteet, jotka eivät liittyneet aiheeseen lainkaan. Tässä selvityksessä haastatteluaineistoa kertyi äänitallenteina yhteensä kolme tuntia ja 28 minuuttia ja tekstimuotoista haastatteluaineistoa 42 sivua.

Mittavan haastatteluaineiston analysoiminen vaatii usein uudelleen jäsentelyä ja teemoittelua. Kävin litteroitua haastatteluaineistoa läpi ja tein merkintöjä tekstiin. Merkinnät toimivat koodeina, joiden yhteyteen lisäsin huomioita, jotka auttoivat taas analyysin seuraavassa vaiheessa. Koodausten pohjalta siirsin tärkeimmät katkelmat aineistosta erilliselle tiedostolle teemoittain. Poiminnoista syntyi seitsemän eri teemaa, jotka erosivat osittain alkuperäisistä haastattelurungon teemoista. Poikkeavat teemat liittyivät Vantaan kaupunkiin, yhteisöllisyyteen ja näkemyksiin Vernissan toimijoista. Haastattelukatkelmia kertyi yhteensä 14 sivua. Niistä olen poiminut merkittävimpiä lainauksia seuraavan luvun tuloksiin.

Havainnointiaineistoa peilasin haastattelutuloksiin. Aiemmat kokemukseni Vernissan toimintaympäristöstä toimivat ikään kuin haastatteluiden taustalla, joten havainnointien osalta en tehnyt erikseen kirjallista jäsentelyä tai selvitystä. Tulosten jäsentely ja tulkinnat ovat tapahtuneet ajatteluprosesseina ja yksittäisten huomioiden listaamisena.

5 TULOKSET

Tutkimusaineistosta voidaan selkeästi erottaa teemat, joihin nuorilta kerättiin näkemyksiä. Haastatteluista nousi esille myös monia muita kiinnostavia asioita, joita ei oltu laadittu alkuperäiseen haastattelurunkoon. Tässä luvussa nostan esiin useita lainauksia haastatteluista, jotka ovat oleellisia tämän tutkielman ja Vernissan kehittämistyön kannalta. Ensimmäisessä kappaleessa käydään läpi nuorten antamia merkityksiä omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle motivaation ja oppimisen valossa. Toisessa kappaleessa käsitellään nuorten näkemyksiä Vernissan imagosta, tiloista ja kulttuuritoiminnasta. Kolmannessa luvussa esitellään nuorten huomioita omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemiseen liittyen. Anonymiteetin säilymiseksi en ole merkinnyt lainauksien yhteyteen haastattelijoiden ikää, sukupuolta tai taiteenlajia. En kokenut myöskään, että haastateltavien ominaisuuksien mainitseminen toisi erityistä lisäarvoa selvityksen tulosten esittelyyn.

5.1 Omaehtoisen kulttuuritoiminnan merkitys nuorille

Haastatteluiden perusteella nuorilla on tärkeä suhde kulttuuriharrastustaan kohtaan. Taiteellinen toiminta koetaan kasvattavaksi ja vapauttavaksi. Osalla haastateltavista kulttuuritoiminnan tavoitteet vaikuttivat olevan hyvin kunnianhimoisia ja osalle taideharrastus oli taas enemmänkin mukavaa ajanvietettä. Haastatteluvastausten mukaan taiteen ja kulttuurin omaehtoinen harrastaminen lähtee usein omasta innostuksesta ja motivaatiosta itselle tärkeään taiteenlajiin. Motivaation taustalla voi olla erilaisia vaikuttimia kuten hauskanpito, uuden oppiminen, esiintymishalukkuus tai ystävien kesken puuhastelu.

"...näkee ihmisii ja tääl saa vähän sillee niinku pölhöillä. Et sä voi tuol välttämät niinku ihan oikeessa elämässä niin sanotusti niinku et tääl saa niinku pelleillä ja leikkii luvan kaa nii se on hauskaa."

"Ehkä vaan ihan simppelisti se, et tykkään elokuvista tosi paljon. Ja mul on tosi vilkas mielikuvitus sillee... Mä tykkään vaan keksii kaikkii kässärien juonia ja hahmoja ja tällasii. Siis jos mul on tylsää nii mä tiedän helposti mitä mä teen"

" - No ehkä kuitenkin halu näyttää ja olla esillä on semitärkeä, ehkä halu olla hieman erilainen. Ainaki niinku rockskenes on niinku tärkeä.

- Sen takii mä en tykänny orkast, mä en kestäny.. Piti päästä lavalle ja eteen ja soittamaan kovempaa ja rajumpaa musaa."

Motivaattorina omaehtoisen kulttuuritoiminnan tai tapahtuman järjestämiseen voi toimia myös yksinkertainen tarve hankkia esimerkiksi omalle bändille esiintyminen. Tai deharrastuksissa omien esitysten tai tuotosten vieminen yleisön eteen on kulttuurisen nuorisotyön näkökulmastakin tärkeää. Sillä mahdollistetaan nuorten toiminnan näkyvyys ja toisaalta tekijöille itselleen se voidaan kokea merkityksentunnetta lisäävänä elementtinä. Tapahtumien järjestämisellä koettiin myös olevan nuorten kulttuuria elävöittävä vaikutus. Eri taiteenlajien näkyvyyden voidaan katsoa lisäävän myös niiden suosiota.

"No ehkä suurin ja itsekkäinkin motivaatio (tapahtumanjärjestämiselle) on niinku saada itselle keikka."

"Siin on kans hienoo niinku se et jos välillä ite miettii niinku et "voi että mistä saisi keikkaa" ja pohtii niinku ettei oo tällasii tapahtumii. Nii sit se on tavallaan hauska tietää et jos sä niinku ite järjestät sen niin sä tavallaan viet eteenpäin sitä sun ratkaisua siihen sun omaan ongelmaan (omalle bändille keikka).... se tavallaan parantaa myös samalla semmosen nuorten musiikin asemaa. Et ku lähtee taas tulemaan tällast ja jengil on mahollist taas keikkailla nii se kulttuuri lähtee taas kukoistaa."

"Ja sit jotenki se et on tosi kiva ku on joku esitys valmiina.. Se on tosi kivaa et siin saa näyttää niinku muille et "tää on tätä mitä mä teen ja täst mä nautin".

Kulttuuriharrastuksissa motivaation lisäksi tärkeänä pidettiin uuden oppimista. Nuorten mielestä oli palkitsevaa oppia itsestään jotain uutta ja nähdä omien taitojen kehityvän. Omaehtoisessa tekemisessä nuoret tuntuivat arvostavan vapautta kokeilla ja tehdä itse. Kolmasosa haastateltavista painotti myös, että arvostivat enemmän taiteen tekoprosessia lopputuloksen sijaan.

"Mitä enemmän tekee ite nii just tavallaan, se ensimmäinen kerta ku tekee tyyliin biisin nii siit ei välttämät tuu mitään mestariteosta, mut se on kans kiva huomata ku niit tekee enemmän ja enemmän et kokoajan kehittyy. Se on erittäin kivaa."

"Tavallaan oppii myös minkälainen itse on... Mua kiinnostaa asiat, jossa voi vähän niinku ite päättää miten tekee ettei oo semmost tiettyy rajaa, tiettyy sääntöä."

"Must se oli oikeesti just hauskaa et me saatiin jotain aikaan, ku ei mua täs vaihees kiinnosta saaks jotain lopputulosta mut se et pysty just tekee jotain. On se paljon mukavampi fiilis ku se et kokoajan haaveilee et tekee jotain. Et just et ei siihen tarvii ees oikeestaa rahaakaan tai sillee."

Omaehtoisen kulttuuriharrastuksen myötä kaikki haastateltavat nuoret kokivat myös oppivan joko ryhmätyöskentelytaitoja, sosiaalisia taitoja, periksi antamattomuutta, vastuunkantoa tai järjestelmällisyyttä.

"- Opettaaks omaehtoinen bänditoiminta semmosii taitoja mist on hyötty niinku muillaki elämänalueilla?

- Kompromisseja potenssiin 27.

- Ja se et pitää yrittää ja yrittää ja yrittää ja sit ehkä jossain vaiheessa kaikki kääntyy hyvin."

"No ainaki aika paljon semmosta ryhmätyöskentelytaitoa, se on tommoses tosi tärkeä."

"Kyl semmost taitoo ja osaamista on kertyny et miten hommat ja aikataulut etenee. Ja paljon on niinku viel opittavaa niinku aina."

"Mun mielest tosi paljo semmosii sosiaalisii taitoja."

"Emmä miellä itteeni et kauheesti aiemmin mä oisin tehny tai mitenkään halunnu ottaa missään kauheesti mitään vastuuta paitsi tässä (tapahtuman järjestäminen)."

Haastatteluiden pohjalta voidaan todeta, että nuoret oppivat kulttuuriharrastuksesta myös yleismaailmallisia asioita. Esimerkiksi elokuvaharrastuksen tai teatterikäsikirjoituksen avulla voidaan käsitellä aiheita, joihin ei välttämättä muuten tulisi tartuttua.

"Elokuvakiinnostuksen kautta mä oon oppinu asioista mistä mä en varmaan muuten tietäis yhtään mitään. Se on ehkä enemmänki niinku elokuvien aiheiden kautta."

"...nii ja sit ehkä seki et tavallaan ku teatterii voi tehdä ihan mistä tahansa vaan aiheesta nii jotenki sä pystyt niinku tarkastelee asioita monest eri näkökulmasta. Et jotenki teatteri on ehkä yks väline siihen et sä voit leikkii hetken jotakuta toista ja tavallaan miettii sitä et miten se toinen toimii jossain tilanteessa ja miks se toimii niin. Jotenki normaalis elämässä etsä ehkä aattele niin paljoo sillee et

miks toi käyttäytyy tolee, mut teatterissa jos sul on joku roolihahmo nii sitä täytyy miettii et miks tää nyt tekee näin"

Omaehtoisessa harrastamisessa vastuunkanto omasta tai ryhmän kanssa tekemisestä nähtiin sekä palkitsevana että haastavana. Suuren vastuun koettiin lisäävän vapauksia projektin toteuttamisessa, mutta toisaalta sen katsottiin vaativan myös paljon aktiivisuutta ja oma-aloitteisuutta. Osa haastateltavista koki myös, että muita kulttuuritoiminnan ryhmän jäseniä oli vaikeaa saada sitoutumaan yhteiseen projektiin, ja näin ollen yksilön vastuu kasvoi liian suureksi.

"Ite on aina halunnu tehdä paljo ite nii kai se on sit pohjimmiltaan siit ite tekemisestä ja ite väsämisestä josta nauttii. Ite tykkään suunnitella, asioiden listaaminen on must todella kivaa"

"- Onhan se tietty kans niinku vaikeempaa sinänsä. Niinku tavallaan lähtee ite ettimään ja pitää olla aika aktiivinen..

- Mut sit kans mitä enemmän on tehny niin sitä enemmän se niinku tuntuu palkitsevalta, sit ku se on niinku valmis."

"Jos ajattelee niinku sitä ekaa tapahtumaa et kaverin kans puhuu tässä, mut sit lopuks sä teet ite kuitenkin niinku kaiken...huomas niis omis klubeis ku ei ollu paljon sitä porukkaa järkkäämässä nii siinähan joutu sit paljon ite tekemään."

Yhteisöllisyys ja ryhmän kanssa tekeminen koettiin kaikissa haastatteluissa tärkeäksi. Ryhmätoiminnan avulla peilataan paitsi omaa tekemistä myös rakennetaan yhteisiä merkityksiä ja tavoitteita taidetoiminnalle. Kulttuurisen nuorisotyön kontekstissa nuoren kasvaminen osallisuuteen ja vaikuttamiseen perustuu suurelta osin ilmaisutaitojen ja vuorovaikutuksen oppimiseen luovassa yhteisössä (Anttila ym. 2012, 13).

"Kyl kaikki ideat aina vaatii niinku jengii ympärille, jotka sanoo et joo!"

"Mäki olin miettiny mun päiväkirjaan hyvin pitkään, monta viikkoo et voisko tää nyt olla mahdollista ja "no ei varmaan, enhän minä nyt voi bändiä perustaa ja enhä mä nyt mitää osaa ja ei kukaa muukaan osaa". Et tavallaan siin kohtaa ku tapas toisen joka totes et "mitä jos vaikka tehtäis ihan!" Ensin se on vaan sel last et "oishan se kiva tällanen" Ja sit yhtäkkii joku sanoo et mitä jos tehdään näin nii sit tavallaan pääsee siit yli ja toteaa et "Ainiin, tähän voi oikeesti tehdä!"

"Sit ku löytyy jengi joka on sillee et ei vitsi toi on hyvä idea, tää on itseasias ihan mahdollinen ja kaikki on hyvin nii sit tulee se itsevarmuus."

Toisaalta kolmessa haastattelussa juuri oman taideryhmän löytäminen koettiin kaikista hankalaksi. Jos kaveripiirissä ei satu olemaan samasta taiteenlajista kiinnostuneita, oman yhteisön löytäminen muualta tuntui haasteelliselta. Ne, jotka vielä etsivät sopivaa ryhmää, kokivat, että yhdessä tekeminen olisi mielekkäämpää.

"Et se on vaikeeta saada semmost porukkaa siihen ympärille. Se on ehkä se vaikein."

"Se niinku on hankalaa et pääsee johonki ja löytää jonkun kanavan, yhteisön tai tahon, jota kautta voi päästä alkuun. Mulla se on tullut niinku bänditoiminnan kautta, et sieltä on tullut ihmisiä ja verkostoja. Just niinku sellaselle, jolla ei oo mitään säännöllistä toimintaa jos ettii nii se voi olla kyl haasteellista."

"Kylhän elokuvaa pystyis ihan kotonaki tekee mut kyl se yksin tekeminen on tosi vaikeeta... tietenki se ois kiva ja helpompaa jos löytyis kaveri jota kiinnostais"

Nuorten haastattelujen perusteella voidaan todeta, että omaehtoisella kulttuuritoiminnalla on tärkeä merkitys nuorten vapaa-ajan vietossa. Kulttuurisen nuorisotyön tavoitteet näyttävät toteutuvan myös nuorten omaehtoisessa harrastamisessa. Omaehtoinen taideharrastus opettaa tärkeitä sosiaalisia taitoja, vastuuta ja tarjoaa työkaluja nuoren identiteetin rakentumiselle. Elämäntilanteen kehittyminen ja identiteettityö tapahtuu vuorovaikutteisesti nuoren sisäisen ja ulkoisen ympäristön kanssa (Anttonen 2012, 172).

5.2 Nuorten kokemukset Vernissasta

Haastatteluissa käytiin paljon keskustelua Vernissasta yleisellä tasolla. Vernissan tiloista ja tiedotuksesta nousi kiinnostavia seikkoja, joista voi olla hyötyä myös kulttuurikeskuksen kokonaisvaltaista kehittämistyötä ajatellen. Kaikilla haastateltavilla oli vuoden tai useampien vuosien kokemus Vernissan kävijänä, joten selkeitä mielipiteitä talon puitteista ja toimintakulttuurista löytyi jokaiselta. Vernissaa koskevat kysy-

mykset herättivät sekä positiivisia että negatiivisia tunteita. Pääasiassa Vernissa koettiin kuitenkin kotoiseksi, viihtyiseksi ja turvallisesti paikaksi, jonka sijainti on mitä parhain.

"Jos Vantaa ois niinku joku turistikohde ja Vernissa ois tärppinä jossain niin kaikkihan sinne tulis. Et tommonen vanha tehdasmiljöö..et jossain Saksassa tää ois tosi haluttua kamaa. Sit koski vielä tossa vieressä.."

"Kyl mä tykkään. Muutenki tää Vernissa on jotenki semmonen kotonen tai semmonen persoonallinen rakennus."

"Mun mielestä tää sijainti on ihan ykkönen ja mahtava. Ihanasti toi joki tossa lähellä ja tää tuntuu tietyl taval turvalliselta. Tää on lähel keskustaa ja junaa mut tää on kuitenkin pikkusen oma tilansa sillee."

Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että ulkopuolisille Vernissan näyttäytyminen kulttuurikeskuksena on jokseenkin heikkoa. Rakennus koettiin tunnistettavaksi, mutta se ei ilmennä selkeästi mitä sisällä tapahtuu. Useat nuoret kokivat, että Vernissan näkyvyyttä voisi kasvattaa ja mainontaa tapahtumista sekä harrastusmahdollisuuksista tulisi lisätä.

"Yksikin tyyppi oli ollu siel aulassa ja oottanut lääkäriaikaa. Ihan konkreettisesti se talo ei kerro et kuka se on!"

"Voi tietty olla, että semmoselle henkilölle joka menee siit vaan ohi eikä tiä niin sille ei ehkä aukene että se on joku kulttuurikeskus."

"Jos ei silleen tiedä ja tulee silleen ihan ekaa kertaa kattoo esityst Vernissalle tai jotain niin ehkä se on hankalampi löytää. Tottakai tää on sillee aika tunnistettava rakennus mut jotenki et ei tää mainosta itseensä."

Kiinnostavaa oli, että yli puolet haastateltavista ei oikeastaan tiennyt tarkemmin mitä Vernissalla tapahtuu oman kulttuuriharrastuksensa lisäksi. Esimerkiksi musiikinharastajat tiesivät ainoastaan konserteista ja teatterinharrastajat teatteriesityksistä. Vernissan monialainen luonne ei näyttänyt aukeavan kovin hyvin kaikille kävijöilleen.

"Emmä sillee tiä, vaik ite on pyöriny tääl tosi kauan nii emmä niistä muista (toimijoista) sillee oikeestaan tiedä. On tääl joskus jotain bändi-iltamii ollu kai."

"Eiks tääl oo kaikkee muutaki toimintaa ku mejän esitykset? Mut sit jotenki.. Ainaki mä tiedän et tääl on tää animaatiokeskus. Et vissii seki tekee jotai toimintaa."

Useat haastateltavat kokivat myös Vernissan jokseenkin hankalasti lähestyttäväksi paikaksi. Monien mielestä kulttuurikeskus ei onnistunut kovin hyvin houkuttelemaan uusia kävijöitä. Toisaalta myös koettiin, että kehitystä aikaisemmasta on tapahtunut, ja Vernissan ajatellaan olevan nykyään avoimempi kuin muutama vuosi sitten.

"Mä en tiiä miten tää Vernissa on sillee niinku auki tavallaan, niinku aukioloaikoja ylipäättään. Jotenki mul on semmonen mielikuva et tänne ei ehkä niin vaan kävellä sisään."

"Mut ei vantaalaiset ees ite löydä tätä paikkaa jos tääl on aina ovi säpissä ja tos on vaa pimee eteinen."

"Tällä hetkellä se on mun mielestä helposti lähestyttävä, mut silloin aikanaan nii enhän mä edes tienny et kuka tätä pyörittää. Mä niinku muistan et pelkästään portaiden ylöstuleminen oli iso kynnys joskus ku ei oikeen tiedä et kenen tiloja ne oikeen niinku on."

Ratkaisuksi Vernissan avoimuuden lisäämiseen ehdotettiin muun muassa Vernissakahvilan aukioloaikojen laajentamista iltaan sekä kulttuurikeskuksen selkeiden aukioloaikojen määrittämistä. Tällä hetkellä kahvila on auki ainoastaan lounas-aikaan. Monet nuorten harrastajaryhmät käyttävät tiloja taas iltapainotteisesti. Vernissakahvilan osalta nuorilla oli myös jonkin verran negatiivisia kokemuksia. Kaksi kolmasosaa haastateltavista toivoivat kahvilan aukiolojen venyttämistä ja viihtyvyyden sekä asiakasystävällisyyden lisäämistä tai vaihtoehtoisesti uutta ravintolaa nykyisen tilalle. Kahvilan koetaan olevan tärkeä tekijä Vernissan avoimuuden ja yhteisöllisyyden toteutumisessa. Kahvilatila koettiin myös potentiaalisena ja hyvänä kohtaamispaikkana ja kulttuuriareenana tapahtumien järjestämiseen.

"Jos siin kahvilassa alkais pyöriä ihmisiä niinku luonnostaan niin sithän se ois paljon avoimempi se koko talo."

"Mut jos siin ois se kahvila, niinku paikan sydän, nii se kyl on tommoses tapauksessa et sit ihmiset kävis enemmän ja se vois niinku versota jollakin ideoita et "hetkinen mähän voisin järjestää tääl jonku balettiesityksen" tai jotain."

"Et jotenki ku tost kahvilastaki on monella kauheesti niin negatiivista kokemusta nii seki syö jo vähän yleisöä ku siitä aletaan puhumaan jo foorumeilla ja niinku kaikkialla."

"Kyl se mun mielest ois aika kiva, sit sielki vois istuskella tai mennä ennen treenei sinne tai jotenki, tois se sitä viihtyvyyttä ainaki."

Vernissan henkilökunnasta oli puhetta vain kahdessa haastattelussa. Yli puolet haastateltavista eivät oikeastaan tienneet keitä Vernissan työntekijät ovat. Lava- ja valotekniikan henkilökunta nähtiin osaavana ja ammattimaisena. Kokemukset Vernissan isosta salista ja yhteistyöstä tekniikkavastaavien kanssa koettiin onnistuneiksi. Yhden haastateltavan kokemusten perusteella Vernissalla ei ole riittävän nuorisoystävällistä tai nuorista kiinnostunutta henkilökuntaa.

"Mut kuitenkin porukka joka tääl on töissä nii, no joo hmm, ei oo niin semmosta stereotyyppistä nuorten kaa työskentelevää. Noo emmä enempää viitti sanoo.. Tai no ehkä niinku must se on vähän jännä ku jotkut ihmiset (työntekijät) täälä ei oikeen vaikuta et niitä kiinnostais kauheesti se nuorisotoiminta. Tällaselta se näyttää mulle."

Kiinnostavana Vernissan kehitysehdotuksena puolet haastateltavista olivat sitä mieltä, että Vernissalla tulisi olla aulatyöntekijä tai vahtimestari. Nuorten mielestä aulatyöntekijän avulla lisättäisiin tiedotusta ja avoimuutta kulttuurikeskuksen sisällä.

"Kyllä mä näkisin, että heti kun siihen taloon astuu sisään nii näkyy yks henkilö, et tolt voi kysyä neuvoa, voi lähestyä asiassa ku asiassa ja se henkilö tietää.. ja voi opastaa. Et ei tarvii hölmönä palloilla siellä. Jos siinä aulassa ois just joku henkilö niin heti sais apua.."

"No siis ehkä et tääl ois joku ihminen, jota vois lähestyä. Tuntuu tyhmältä aatella mut et tos seisoi vaikk joku vahtimestari, mut mun mielest se ois ihan hyväksi tapa. Ku sä nyt tuut tohon nii aula on aika usein tyhjä. Ja et ketä sä lähestyt?"

5.3 Vernissa ja nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukeminen

Haastatteluiden perusteella nuoret kokivat, että mahdollista tukea omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle tarvitaan ennen kaikkea sen käynnistämisvaiheessa. Omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemisessa on haastattelujen perusteella pääosin kyse tilojen ja

välineiden tarjoamisesta ja niiden käytettävyyden tiedottamisesta. Kolmasosa haastateltavista koki, että Vantaan Nuorisopalveluiden tilojen varaaminen ja käyttäminen omaehtoisesti on jokseenkin hankalaa tai liian byrokraattista. Selkeyttä toivottiin erityisesti informointiin käytettävistä tiloista ja välineistä sekä yksinkertaisia ohjeita miten nuoret voivat niitä hyödyntää.

"Jotenki mä olin aina ajatellu et se on hirvee prosessi et sen (bänditilan) sais käyttöön."

"Just se, että sais semmosta viestii et nää tilat on vapaastikin käytettävissä.. Et ihmiset uskaltaa lähestyy ja se ei tunnu semmoselta prosessilta.."

"mut ehkä sitte kuitenkin niit (tiloja) ei varmaan oo sillee niinku tosi helposti saatavilla tai sillee et vois ne varmaan helpomminkin olla jotenkin nuorten näköpiirissä"

Haastateltavien mielestä omaehtoisen kulttuuritoiminnan tueksi riittää usein vain se, että on tarjolla tiloja ja välineitä, joita saa käyttää. Kodin ulkopuolisen tilan käyttö koettiin myös mielekkääksi. Suurin osa oli sitä mieltä, että Vernissalta löytyy jo oleellimmat välineet siellä toteutettavien taiteenlajien osalta. Kahdessa haastattelussa toivottiin joidenkin teknisten laitteiden uusimista. Teknisten laitteiden, kuten uusimpien kameroiden, mikrofoniin tai editointiohjelmien puuttuminen ei kuitenkaan osoittautunut kynnyskysymykseksi taiteen harrastamisessa.

"Täällä on kaikki niinku valmiiks niin se on paljon helpompaa lähtee ite tekee. Ja sit täällä on kuitenkin semmonen oma rauha, pystyy paremmin tekee täällä, ainaki mä pystyn, ku vaikka kotona. On se kiva ettei tarvii kokoajan kotona kökkii ja sit pääsee näkee muit ihmisii."

"No tää ei oo must se suurin ongelma mut tavallaan et jos ois ihan hyvälaatuinen kamera ja sit semmonen mikrofoni jolla voi äänittää sitä näyttelijän ääntä...Mut mun mielest se ei oo tällä hetkellä se suurin ongelma. Enemmänki se et ois ihmisiä ketä kiinnostais tehdä tätä juttua ja ois valmiita tekee"

Vernissa koettiin toimivana ympäristönä uusien projektien ja ideoiden kokeiluille. Haastateltavista kolmasosa koki, että tärkeitä oppimiskokemuksia kerrytetään itse tekemällä ja erehdysten kautta. Omaehtoisen kulttuuritoiminnan ja matalakynnyksyyden avulla mahdollistetaan uuden kokeileminen ja samalla luodaan alustaa omaehtoiselle oppimiselle.

"Vernissa vois just mahdollistaa sen et aina ei ees täydy onnistuu et voi tulla niit epäonnistumisiiki et silleehän parhaiten oppii. Et mun mielest tapahtumanjärjestäminen jossain tän tyyppisessä ympäristössä nii ei siihen tarvi osata mitään. Mun mielest tarvii enemmän sitä niinku lujaa tahtoa.. Et haluis niinku ja olis innostunu. Olis innostusta et halua järjestää jotain."

Haastatteluissa puolet kokivat, että olisi mielekästä jos voisi tarpeen vaatiessa pyytää apua esimerkiksi Vernissan henkilökunnalta. Kahdessa haastattelussa tuli myös ehdotus työpajoista, joiden avulla nuorille voisi kertoa kaupungin tarjoamista mahdollisuuksista ja aiemmin järjestetystä kulttuuritoiminnasta.

"- Tai just jos ois joku semmonen tyyppi kehen vois ottaa yhteyttä jos ois joku oma idea, et sit vois kysyy siltä ja kertoo sille et " meil on nyt tämmönen juttu ja miten kannattais toimii ja miten tota tilaa vois hyödyntää" tai jotenki sillee, emmä tiedä onks sellasta. Sit mul tuli myös mieleen et ois joku semmonen workshoppi nuorille, jossa tulis niinku infoo kans."

- Nii siel vois olla just tällasii jotka toimii ohjaajina.. ja jotka ois niinku alottanu tällasen omatoimisen ryhmän. Et ne sit kertoo miten ne on päässy alkuun ja miten ne on toiminu missäkin tilanteissa."

"Jos mietitään et kokematon henkilö, jolla on kiinnostusta. Kyl se sit varmaan lähtee siitä et yhdessä mietitään..et on niinku joku henkilö jolta kysytään. Ylipäätään pitäis tietää et milloin on ajankohtia milloin vois järkeä"

"Just se et ois selkee henkilö ketä kontaktoida ja kenen kanssa vois jutella."

Mielipiteet Vantaalla käytettävien tilojen tarjonnasta ja monipuolisuudesta jakautuivat kahtia. Puolet olivat sitä mieltä, että tiloja on riittävästi tarjolla nuorten omaehtoiseen harrastamiseen, ja puolet taas sitä mieltä, että niitä voisi olla enemmän. Kaksi haastateltavista koki myös, että yleisesti nuorisotilat tuntuvat liian valvotuilta.

"Niit (tiloja) on kyllä, mut jotenki ain tuntuu et vois olla enemmän. Puhumatta-kaan sit jostain vaikeemmist harrastuksista niinku esimerkiks skeittaaminen. Tuntuu et kaikki tommonen skeittaaminen, soittaminen, graffitienteko, niinku omaehtonen jota sä ite teet, ei ohjatusti nii jotenki tuntuu ettei niille oo ikinä tarpeeks tiloja."

"Kaikki tilat on ehkä pikkasen niinku liian valvottuja. Täytyyhän olla sillee valvottua mut niinku sillee et pääseksä sit niinku toteuttaa ittees."

"Nyt ku on käynyt Arabial (nuorisotalo) ja tääl nii on älynny, et ei kukaan kyttää siin vieressä mitä sä teet oikeesti vaik se tuntuu siltä. Tavallaan pitäis jotenki saada ehkä muutettua sitä miten niinku markkinoidaan noita nuokkia"

Kaksi haastateltavista koki, että yleisesti nuorisotilojen toiminta tuntuu olevan suunnattu alle 13-vuotiaille eivätkä ne juuri tarjoa kiinnostavia mahdollisuuksia esimerkiksi 13–19 -vuotiaille nuorille. Toisaalta esimerkiksi Vantaan nuorisotilat ovat pääasiassa suunnattu juurikin 10–17 -vuotiaille. Tämä herättääkin kysymyksen, olisiko Nuorisopalveluiden hyvä tarjota enemmän tiloja, joiden käyttöön ei ole määriteltä tarkkaa ikää?

"- Mä en tunne ketään kaveria, joka tän ikäsenä (16) enää kävis siellä (nuorisotalolla) koska se on tavallaan niinku nuorempien juttu, joka jättää semmoset niinku 13–19-vuotiaat nuoret..et ei oo sillee paikkaa minne mennä, jos ei halua olla himas..."

- Voi olla et tilanne on eri muualla mut kyl taitaa muuallaki olla aika huono. Just alkaa olee sillee et on vähän niinku semmonen ikäpäpi, joillei oo paikkaa minne mennä."

Haastateltavilta tuli Vernissalle suoria kehittämis ehdotuksia nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemiseksi. Suurin osa ehdotuksista liittyi tiedottamisen parantamiseen. Nuoret pitivät tärkeänä erityisesti informaation selkeää kokoamista nettisivuille ja sosiaaliseen mediaan sekä niiden säännöllistä päivittämistä. Haastateltavista puolet kokivat, että yhteydenottamisen pitäisi olla entistä helpompaa. Haastattelussa toivottiin myös toiminnan läpinäkyvyyden lisäämistä esimerkiksi julkisen kalenterin tai toimintakertomusten avulla. Tiedottamista ehdotettiin myös tehostettavan esimerkiksi kouluissa ja muissa julkisissa tiloissa.

"Mut joku ehkä sillee helppo systeemi pitäis saada niinku et pystyis ottaa yhteyttä. No ei nyt mikään kännykkä-appi mut joku vastaava et pystyis niinku johonki ilmottautuu et haluis jotain tehdä"

"Se vois helpottaa et nettisivuilla ois semmonen kalenteri. Ei siihen tarttis yksityiskohtaisesti laittaa et nyt on tätä ja tätä, mut et vaik varattu. Mut just et näkee et miten se talo elää"

"Nii se varmaan auttais myös et sitä nettisivuu pitäis ajan tasalla..."

"Varmaan just sillee, et antaa viel enemmän niinku, tarjoa tsäänssii nuorille järjestää. Ja sit just, esim teijän facebookissa vois ilmottaa et kaikkee et "jos sul on joku idea - nii tuu tekemään".

Uusia kävijöitä ja nuorten omaehtoista toimintaa ajatellen, noin puolet haastateltavista koki, että Vernissalla tulisi olla työntekijä, joka olisi kulttuurisuuntautunut, sosiaalinen ja innostava, ja jolla olisi aikaa esimerkiksi keskustella ja ohjeistaa tilojen käytössä.

"Pitäis olla semmonen tosi hyvä tyyppi! Semmonen määritelmä, et sen pitäis olla joku semmonen tosi hyvä et jengi haluis pelkästää melkein sen takii tulla tänne. Mut kyl siit ois tietenkin apua et sillä ois jotain käsitystä kulttuurista ettei ois ihan sellanen securitaksen perus vahtimestari tai aulatyöntekijä, joka saattaa vaihtuu joka viikko."

"Tiloihin perehdyttäminen on tärkeä.. et ois se joku henkilö, jolla ois aikaa käydä tilat läpi ja sit vaikka miettii sen toiminnan (tapahtuman järjestämisen) luonnetta. Ja sit lähinnä se, et niinku säännöt selviks ja mitä niinku sinä tapahtumapäivänä pitää tehdä ja ketä niinku päästää sisään tai tavallaan niinku missä yleisö saa liikkua ja missä ei...Et ihan niinku tommosii pikkujuttuja mut semmonen niinku tavallaan tapahtumanjärjestäjän opas vois olla kans hyvä tai tällönen, johon koottais näit asioita."

Kaksi haastateltavista nuorista oli sitä mieltä, nuorten omaehtoinen kulttuuritoiminta ja esimerkiksi tapahtuman järjestäminen on kasvattamassa suosiotaan. Heidän mielestään nuorilla on paljon ideoita, mutta niiden toteuttamista estää usein liian korkea kynnys ja epätietous, miten tulisi edetä.

"- Miellätteks te et tääl on nuorii jotka tekis (kulttuuritapahtumia)?

- Pikkuhiljaa alkaa taas olla!

- On, ja kyllähän niit on niinku..

- Keikannälkäsii bändei on aina!

- Nii ja kaiken muunki niinku toteuttajii ja ihan riippumatta et mikä tanssi-kuvimikä tahansa nii kylhän niit on aika paljonkin. Mitä nyt kuuntelee sillee, vaik jengi puhuuki paljon läppää nii jengil on paljon ideoita et "voitais tehdä joskus näin". Niit on yllättävän paljon, mut sit niit ei ikinä tehdä ku jengi ei tiedä et voi oikeesti."

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TYÖN ARVIOINTI

Tässä opinnäytetyössä on laadullista toimintatutkimusta hyödyntäen selvitetty nuorten näkemyksiä omaehtoisen kulttuuritoiminnan merkityksistä ja etsitty keinoja, joilla sitä voitaisiin tukea paremmin. Tutkielma pohjautuu opinnäytetyötä varten tehtyyn teemahaastatteluaineistoon, jonka pääkohtia on käsitelty edellisessä luvussa. Tässä luvussa esitellään kokoavasti tuloksista nousseita johtopäätöksiä ja vastataan kysymykseen, miten Vernissa voisi paremmin tukea nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa?

Omaehtoisella kulttuuritoiminnalla on merkitystä

Haastatteluiden pohjalta nuoret pitävät tärkeänä kulttuuriharrastustaan ja kokevat sen avulla oppivansa uusia taitoja ja saavansa tärkeää sosiaalista pääomaa. Omaehtoinen taiteen harrastaminen näyttää haastatteluiden perusteella täyttävän suurelta osin kulttuurisen nuorisotyön tavoitteita. Kulttuurinen nuorisotyö toimii välineenä, jonka avulla nuori tutkiskelee itseään, ympäristöään ja taidetta. Nuori kulttuuri-säätiö on määritellyt kulttuuriselle harrastukselle kolme eri ulottuvuutta: yhteiskunnallinen, henkilökohtainen ja taiteellinen. (Mäenpää 2013.) Yhteiskunnallinen ulottuvuus näkyi haastatteluissa uusien ilmiöiden ja aiheiden oppimisena. Esimerkiksi teatteriharrastuksen ja elokuvaharrastuksen kautta opittiin sellaisia asioita, joita ei tavallisesti tulisi pohdittua. Omaehtoinen toiminta jo itsessään voidaan nähdä yhteiskunnallisena, sillä se vaatii aktiivisuutta, oma-aloitteisuutta ja vastuunottokykyä. Henkilökohtainen ulottuvuus painottuu nuoren henkilökohtaiseen kasvuun sekä itsetunnon ja itsevarmuuden vahvistamiseen (emt. 2013). Haastateltavista suurin osa koki luovan toiminnan, yhdessä tekemisen ja esiintymisten lisäävän itsevarmuutta. Kulttuuriharrastuksen kautta opittiin myös itsestä ja henkilökohtaisista ominaisuuksista. Taiteellinen ulottuvuus näkyy haastateltavien taitojen kehittämisessä. Monet haastateltavista kokivat, että tekemällä itse oppii parhaiten eikä haittaa jos välillä epäonnistuu. Taiteen tekeminen vaatii runsaasti toistoa, ja monet haastateltavat kokivatkin että pitkäjänteisyydellä, harjoittelulla ja vahvalla motivaatiolla on kantava voima oman taiteellisen projektin eteenpäin viemisessä.

Omaehtoinen taiteen harrastaminen merkitsee nuorille ensisijaisesti vapautta toteuttaa projekteja itse ja haluamallaan tavalla. Joissain tapauksissa omaehtoisien kulttuuritoiminnan kompastuskiveksi koettiin toimivan yhteisön löytäminen. Kulttuurisessa nuorisotyössä ohjattu taidetoiminta tarjoaa yleensä valmiin yhteisön, josta myös omaehtoinen toiminta voi saada alkunsa. Toisaalta itseorganisoidumisen kautta voidaan mahdollisesti tavoitella sellaista sosiaalista pääomaa, mitä ei ohjatun toiminnan avulla saavuteta. Tosin omaehtoinen taiteen tekeminen voi myös hyytyä, ellei nuori löydä sopivaa ryhmää ympärilleen. Joka tapauksessa yhteisöön kuulumisen ja yhdessä tekeminen koettiin ensiarvoisen tärkeäksi ja toisaalta myös ratkaisevaksi kun ajatellaan kulttuurisen nuorisotyön ulottuvuuksia. Nuori rakentaa minäkuvaansa reflektoidulla ja olemalla vuorovaikutuksessa toisiin ihmisiin. Nuorten kokemusten valossa on siis perusteltua esittää, että nuorten omaehtoisesta kulttuuritoiminnasta tulisi tukea sille sopivalla tavalla.

Tilojen ja välineiden saatavuudesta tiedottamista tulisi lisätä

Omaehtoisesta harrastamisesta toteuttamiseen tarvitaan sille osoitettuja saavutettavia, maksuttomia ja avoimia tiloja, joista tulisi tiedottaa selkeästi. Nuorten omaehtoisesta kulttuuritoiminnan tukeminen on yksinkertaisuudessaan siis tilojen ja välineiden tarjoamista. Tiloilla tarkoitetaan esimerkiksi bänditiloja, liikuntasaleja tai tapahtuman järjestämiseen soveltuvaa tilaa. Välineillä taas esimerkiksi soittimia, äänentoistolaitteistoa, kameroita, editointiohjelmia tai maalausvälineitä. Se, onko Vantaalla tarjolla riittävästi tiloja nuorten omaehtoiselle toiminnalle jakoi selkeästi haastateltavien mielipiteitä. Toisaalta koettiin, että niitä varmasti löytyy, mutta ei tiedetty varmaksi miten käytettävistä tiloista saisi tietoa. Haastateltavilta tuli myös suoria ehdotuksia tiedotuksen parantamiseen käytettävissä olevista tiloista ja välineistä. Tämän selvityksen perusteella voidaan siis osoittaa, että tiedotuksen lisäämistä tarvitaan. Tiedotuskanavat, joilla tilojen käyttömahdollisuuksista ilmoitetaan, tulisi olla helposti nuorten ulottuvilla. Haastatteluiden perusteella nuoret suosivat sosiaalista mediaa, internetsivuja ja esimerkiksi koulun ilmoitustaulua.

6.1 Toimenpidesuosituksia Vernissalle

Tässä kappaleessa tuon esiin tuloksista nousseita päätelmiä ja pohdin, miten Vernissa voisi huomioida niitä käytännön tasolla. Kappaleen lopussa esitän tiivistetysti viisi toimenpidesuositusta, joiden avulla Vernissa parantaisi vantaalaisten nuorten mahdollisuuksia harrastaa omaehtoisesti sekä lisäisi yleisesti toimintansa näkyvyyttä ja nuorten osallisuutta.

Vernissalla omaehtoista kulttuuritoimintaa voidaan tukea selkeyttämällä tiedotamista tilojen käyttömahdollisuuksista ja tarjoamalla nuorisotyöllistä tukea

Vernissa koettiin pääasiassa viihtyisäksi tilaksi, jossa puitteet nuorten kulttuuriselle toiminnalle ovat kohdillaan. Haastatteluiden perusteella voidaan kuitenkin todeta, että Vernissa voisi parantaa tiedotusta monelta osin. Vernissalla tulisi huomioida tiedotuksen selkeys nuoria koskevassa toiminnassa. Omaehtoisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi voisi internetsivuille lisätä selkeät ohjeet miten toimia, jos haluaa esimerkiksi järjestää oman kulttuuritapahtuman. Yhteydenottoa voisi myös helpottaa esimerkiksi selkeän yhteyshenkilön osoittamisella ja vaikka Whatsapp- palvelun käyttöönotolla. Lisäksi haastateltavien mielestä Vernissaa ja sen toimintaa kulttuurikeskuksena tulisi mainostaa aktiivisemmin Vantaalla ja koko pääkaupunkiseudulla. Vernissa nähdään ainutlaatuisena ja kauniina kulttuurihistoriallisena paikkana, jolla olisi vieläkin enemmän potentiaalia kehittyä vetovoimaiseksi ja monipuolisemmaksi Vantaan kulttuuritilaksi.

Tiedotukseen ja markkinointiin liittyy monenlaisia haasteita, jos ajatellaan nuorten tavoittamista. Vaikka haastateltavat painottavat tiedotuksessa esimerkiksi sosiaalisen median käytön tärkeyttä, sen avulla nuorten tavoittaminen ei ole ilmiselvää. Vernissalla on tähän mennessä päivitetty sosiaalista mediaa ilman rahoitusta, joka tarkoittaa, että päivitykset tavoittavat yleisöä epävarmasti. Jos Vernissan toimintaa halutaan markkinoida tehokkaammin, voisi markkinointisuunnitelman ja budjetin määrittäminen sekä resurssien kohdistaminen verkkopohjaiseen tiedotukseen olla hyviä toimenpiteitä. Toki tämä edellyttää riittäviä resursseja. Omien tietojeni mukaan Vernissalla on kohdennettu varoja tapahtumalehtisen julkaisemiseen, mutta sen lisäksi voisi olla paikallaan miettiä sen rinnalle sosiaalisen median maksullisen mainonnan

hyödyntämistä. Uskon, että sen avulla tavoitettaisiin kuitenkin paremmin vantaalaisia nuoria sekä uutta yleisöä.

Haastatteluiden perusteella voidaan osoittaa, että aihetta olisi Vernissan toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen. Vernissan toiminnan ja tapahtumien tunnettuutta ja läpinäkyvyyttä voisi parantaa toimintakalenterin julki tuomisella ja esimerkiksi työntekijäesittelyillä. Tällä hetkellä Vernissan viikoittainen tilojen varauskalenteri on ainoastaan työntekijöiden nähtävillä. Olen ymmärtänyt, että kalenterin lisääminen Vernissan internetsivuille on jo asialistalla, eli tämä selvitys vain vahvistaa sen tarpeellisuutta. Vernissan työntekijöiden ja eri toimijoidenkin työntekijöiden esitleminen julkisella foorumilla tai esimerkiksi Vernissan aulassa lisäisi kävijöiden käsitystä siitä, ketä kulttuurikeskuksessa voi lähestyä. Esittelyt voisivat sisältää ainakin työntekijän kuvan, nimen, työtehtävän ja yhteystiedot.

Useassa haastattelussa ehdotettiin, että Vernissalla olisi myös aulatyöntekijä tai vahvistestari, jonka työaika olisi iltapainotteinen. Aulatyöntekijä voisi hyvinkin lisätä kulttuurikeskuksen avoimuutta. Vernissan kävijät voisivat tarvittaessa pyytää heti apua, mikäli kulttuurikeskus ei olisi entuudestaan tuttu. Samalla aulan työntekijä tapaisi laajemmin Vernissan kävijöitä ja voisi parantaa vuorovaikutusmahdollisuuksia kävijöiden ja Vernissan välillä. Tämä selvitys antaa Vernissalle siis aihetta pohtia, voisiko kaupungilta löytyä riittävästi resursseja esimerkiksi uuden työntekijän palkkaamiseen tai vaihtoehtoisesti osoittaa tällainen tehtävä jollekin nykyisistä työntekijöistä. Haastattelujen mielestä Vernissalla voisi myös olla työntekijä, joka olisi helposti tavoitettavissa ja voisi tarvittaessa tukea nuorten omaehtoisessa kulttuuritoiminnassa. Aulatyöntekijällä voisi siis näin ollen olla kulttuurista ja nuorisotyöllistä kompetenssia. Tiedotusta toivottiin myös lisättävän, joten aulahenkilö voisi olla vaihtoehtoisesti esimerkiksi kulttuurituotannon tai tiedotuksen ja markkinoinnin osaaja.

Nuorisotyön ja nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan näkökulmasta Vernissa voisi selkeämmin kohdentaa toimintaa Vantaan muiden nuorisotilojen ikäsuositusten (10–17 -vuotiaat) sijaan eritoten 15–29 -vuotiaille nuorille. Jos nuorten osallisuutta ja omaehtoista kulttuuritoimintaa halutaan lisättävän, olisi tarkoituksenmukaista ilmoittaa eri tiedotuskanavilla Vernissan nuorille suunnatuista mahdollisuuksista. Internetsivuille voisi lisätä esimerkiksi välilehden nimellä "Nuorille". Lisäksi tieto käytettävistä

tiloista ja välineistä voisi löytyä internetsivuilta kuvineen. Vernissalla olisi myös hyvä tarkistaa millaisia tilojen ja välineiden käyttömahdollisuuksia todellisuudessa on tarjolla. Vernissan toimijat käyttävät iltaisin tiloja ahkerasti, joten on epäselvää kuinka paljon omaehtoisille nuorten ryhmille olisi loppujen lopuksi tilaa. Toisaalta esimerkiksi Vernissa-kahvilan tilat ovat vain harvoin iltaisin auki, mikä tarkoittaa, että siellä voisi järjestää nuorten toimintaa ja tapahtumia melko useinkin. Tämä edellyttää kuitenkin riittäviä työntekijäresursseja sekä toimivaa yhteistyötä kahvilayrittäjän kanssa. Viime vuosina Vernissa-kahvila on ollut haluton ylläpitämään kahvilatoimintaansa iltaisin.

Seuraavaksi listaan toimenpidesuosituksia, joita tämän selvityksen perusteella Vernissan tulisi huomioida. Nämä suositukset eivät koske pelkästään nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemista, vaan niissä on huomioitu myös Vernissan kokonaisvaltaisen kehittämistyön tavoitteet kuten toiminnan näkyvyys, avoimuus ja osallisuus.

Vernissan toimenpidesuosituksset:

- a. Selkeän nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan yhteyshenkilön osoittaminen.
- b. Ohjeita ja vinkkejä omaehtoiseen kulttuuritoimintaan -opas internetsivuille.
- c. Vernissan tiedotuksen lisääminen ja järjestelmällisyys - sisäisen ja ulkoisen viestinnän parantaminen.
- d. Vernissan toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen - avoimet kalenterit ja kuvaukset käytettävistä tiloista sekä esittelyt työntekijöistä.
- e. Kävijäpalautteen kerääminen ja niiden huomioiminen toiminnan kehittämisessä.

Lista on kompakti ehdotus, kuinka nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa voidaan muun muassa tukea paikallisella tasolla. Toimenpidesuosituksia voi myös hyödyntää Vernissan ulkopuolella, muissa nuorisotoimen toimipisteissä. Suosituksia läpileikkaa matalakynnyksisyyden toteutuminen. Omaehtoisen taideharrastamisen mahdollisuudet on tehtävä näkyviksi ja saavutettaviksi. Selkeän yhteyshenkilön osoittamisella helpotetaan yhteydenottoa ja varmistetaan, että nuoret saavat oikeanlaista ohjausta. B-kohta on tärkeä, ja se voisi antaa aiheen jatkotutkimusta ajatellen. Omaehtoiseen

kulttuuritoimintaan voisi rakentaa monenlaisia oppaita, jotka sisältäisivät ohjeita ja vinkkejä. Tässä kohdassa tarkoitetaan kuitenkin yksinkertaisia ohjeistuksia sille, mitä nuorten olisi mahdollisuus toteuttaa Vernissan tiloissa. Internetsivuille voisi kerätä esimerkkejä kulttuuritoiminnasta ja ohjeita oman tapahtuman järjestämiseen. Ohjeistuksen tulisi olla ytimekäs ja muodoltaan esimerkiksi tekstiä ja kuvia tai video. Kohdat c ja d ovat oleellisia Vernissan näkyvyyden lisäämisessä ja näin ollen myös nuorten omaehtoisten ryhmien tavoittamisessa. Sisäisen ja ulkoisen viestinnän osalta tulisi selvitykseen nojaten tehdä joitakin parannuksia.

Nuorten osallisuuden lisääminen Vernissalla edellyttää, että nuorten taideryhmille annetaan mahdollisuus toimia, ja että heidän mielipiteensä otetaan huomioon. Jatkossa olisikin siis hyvä paitsi tiedottaa tilojen käyttömahdollisuuksista myös kerätä säännöllisemmin nuorilta kävijöiltä palautetta ja täten lisätä vuorovaikutusta sekä pysyä tilanteen tasalla siitä, mitä nuoret tällä hetkellä toivovat ja tarvitsevat.

6.2 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetyössä tehdystä selvityksestä löytyy sekä puutteita että ansioita. Tutkimus rakentuu tutkijan omiin valintoihin ja ennakkotietoihin, joten johtopäätökset voivat näyttäytyä niistä riippuen hyvinkin erilaisina. Laadullisessa tutkimuksessa arviointi tarkoittaa kokonaisvaltaista kriittistä tarkastelua (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tämänkin opinnäytetyön osalta herää monenlaisia kriittisen tarkastelunalaisia kohtia.

Oma näkemykseni opinnäytetyön ansioista kohdistuu tulosten ja johtopäätösten hyödynnettävyydelle Vernissalla. Mielestäni opinnäytetyö, lähtökohdat huomioon ottaen onnistuu tehtävässään löytää keinoja nuorten omaehtoisen harrastamisen tukemiseen Vernissan tiloissa. Nuorilta nousseet ideat ja kokemukset palvelevat Vernissan toiminnan kehittämistä, mutta tulosten pohjalta on vaikea piirtää laajempia johtopäätöksiä omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemisesta. Selvityksen tuloksista nousi vahvasti Vernissan tilat ja toiminta, sekä niiden kehittäminen. Paikoitellen tuntuukin, että johtopäätökset antavat vahvemmin vastauksia Vernissan kokonaistoiminnan kehittämistyöhön kuin nuorten omaehtoisen toiminnan tukemiseen. Tämä herättää kysy-

myksen alkuperäisen tutkimusmenetelmän soveltuvuudesta ja kysymyksen asettelusta sekä toisaalta myös haastatteluiden painopisteestä niiden toteutumisvaiheessa.

Haastattelutilanteissa vaikuttaa monenlaiset tekijät, jotka voivat näkyä tutkimuksen tuloksissa sekä luotettavuudessa. Haastattelujen joukossa oli sekä yksilö- että ryhmähaastatteluja, mikä voi osaltaan vaikuttaa haastatteluiden erilaiseen etenemiseen. Vaikka haastattelutilanteet olivat mielestäni onnistuneita ja keskustelua käytiin vaivatta, en voi täysin tietää onko haastateltavien vastauksiin vaikuttanut esimerkiksi jännitys tai väsymys. Myös ajankohta ja haastatteluympäristö vaikuttavat haastattelutilanteissa.

Kriittisimpänä tarkastelun kohteena voinen pitää tutkimuskysymyksen asettelua ja tutkimusmenetelmän soveltuvuutta. Selvitystä tehdessäni ymmärsin osittain haastattelurungon heikkouden tutkimuksen tavoitteiden täyttymisessä. Koin, että nuorten haastattelujen pohjalta oli vaikea tehdä johtopäätöksiä siitä, millaista tukea omaehtoiselle taiteen harrastamiselle oikeastaan toivotaan. Toisaalta teemahaastattelu toimi hyvin opinnäytetyön toisen tavoitteen osalta, ja saatiin tärkeää tietoa omaehtoisen kulttuuritoiminnan merkityksistä nuorille. Tässä kohtaa mietin kuitenkin, olisiko tutkimuskysymyksen asettelua voinut olla hyödyllisempää muuttaa toisenlaiseksi tai olisiko ollut tarkoituksenmukaisempaa lähestyä koko aihetta jollain toisella tavalla? Olin aiemmin tehnyt teemahaastatteluja, ja siksi halusin myös käyttää sitä tässä työssä. Ajattelin sen avulla saavan syvemmän käsityksen nuorten omaehtoisesta kulttuuritoiminnasta ja tuen tarpeesta sekä menetelmän tuttuuden perusteella odotin sen lisäävän selvityksen luotettavuutta. Aihetta olisi kuitenkin voinut lähestyä esimerkiksi benchmarking- metodilla tai yhteisöllisiä ideointimenetelmiä hyödyntäen. Tilaajan näkökulmasta ja Vernissan kehittämistyön kannalta tämä selvitys on kuitenkin tuonut esille mielestäni paljon kiinnostavia seikkoja, ja toivon että ne huomioidaan myös käytännössä.

Yhdeksi heikkoudeksi koen myös sen, että selvityksessä en kyennyt tarkemmin huomioimaan eri taiteenlajeja, vaan kulttuuri- ja taidetoiminnasta puhuttiin yleisellä tasolla. Tiedostan, että eri taiteenlajien harrastamiseen liittyy erilaisia tarpeita, joita oli kuitenkin mahdotonta nostaa esiin tämän haastatteluaineiston pohjalta. Kun puhu-

taan nuorten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemisesta, eri taiteen muodoille on harhaanjohtavaa asettaa yhtäläisiä tukitoimenpiteitä.

Vaikka opinnäytetyössä selvitetäänkin, minkälaista omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukea nuorille tulisi tarjota, vielä ei voida tietää kuinka paljon Vantaalla on nuoria, jotka tätä tukea kaipaavat. Opinnäytetyö onnistuu tuomaan esille toimenpiteitä, joiden avulla Vernissa voi huomioida nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa paremmin, mutta vielä ei tiedetä kuinka paljon todellisuudessa näille tiloille ja välineille on tarvetta. Jatkotutkimusta ajatellen, voisi olla kiinnostavaa lähestyä aihetta toisenlaisesta tulo-
kulmasta ja selvittää, kuinka laajasti nuorten omaehtoista kulttuuritoimintaa tulisi tukea ja millainen tarve taiteen harrastamiseen tarkoitetuille tiloille todellisuudessa on.

LÄHTEET

- Anttila, Annikki & Haapanen, Sinikka & Myyrä, Reetta & Mönttinen, Pekka & Parviainen, Sari & Jaakola, Vesa (toim.) 2012. Nuorten osallisuus ja vaikuttaminen kulttuurisessa nuorisotyössä. Helsingin kaupungin Nuorisoasiainkeskus. Viitattu 13.10.2016. http://www.hel.fi/static/liitteet/nk/Nuorten_osallisuus.pdf
- Anttonen, Erja 2012. Näkyväksi itselleen ja muille - Nuorisotyön näkökulma kulttuuri- ja taidekasvatukseen. Teoksessa Moving in! Art-Based approaches to Work with the Youth, MIMO Project 2010-2013. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Cederlöf, Petri 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Perustietoja, poimintoja ja haarukkapaloja nuorisotyöstä sekä sen asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa. Helsinki: Nuora.
- Deci, Edward & Ryan, Richard 2000. The “What” and “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. Viitattu 15.11.2016. <http://users.ugent.be/~wbeyers/scripties2012/artikels/The-what-and-why-of-goal-pursuits.pdf>
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Huttunen, Jouko 1995. Johdatus kasvatustieteeseen. Porvoo, Helsinki, Juva: WSOY.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2013. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Juvonen, Tarja 2015. Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen. Nuorten toimijuuden rakentuminen etsivässä nuorisotyössä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Jyväskylän yliopiston nettisivut. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Kolmas sektori. Viitattu 12.10.2016. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>
- Launis, Veikko 1998. Kenelle itsemääräämisoikeus kuuluu? Teoksessa Pietarinen, Juhani & Launis, Veikko & Räikkä, Juha & Lagerspetz, Eerik & Rauhala, Marjo & Oksanen, Markku. Oikeus itsemääräämiseen. Helsinki: Painatuskeskus.

- Lindholm, Arto 2015. Johdanto. Teoksessa Lindholm, Arto (toim.) Ei-kävijästä osalliseksi. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Lyra, Annukka 2011. Meitä ynnä näytelmää suopeasti sietäkää, Tikkurilan teatteri 50 vuotta. Vantaa: Tikkurilan Teatteri ry.
- Manninen, Kirsti & Sarvimäki, Ilkka & Schadewitz, Arja 2013. Vernissatehdas 100 vuotta Tikkurilassa. Teoksessa Helsingin pitäjä 2014 Helsinge. Porvoo: Vantaa-Seura-Vandasällskapet ry.
- Merikivi, Jani & Myllyniemi, Sami & Salasuo, Mikko (toim.) 2016. Media hanskassa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus mediasta ja liikunnasta. Viitattu 23.11.2016. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/media_hanskassa.pdf
- Mäenpää, Panu 2013. Kulttuurinen nuorisotyö – say what?!. Viitattu. 20.11.2016. <http://nuorikulttuuri.fi/2013/kulttuurinen-nuorisotyö-say-what/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015. Nuorisolain uudistaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:16. Viitattu 10.11.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2015/liitteet/tr16.pdf?lang=fi>
- Pienimäki, Mari 2015. OMAEHTOISUUDEN JÄLJILLÄ: Mitä tarkoittaa omaehtoisuus nuorten mediatuotannon kontekstissa? Viitattu 22.11.2016. <https://blogs.uta.fi/mediakasvatus/2015/12/14/omaehtoisuuden-jaljilla/>
- Ruotsalainen, Leena 2014. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2014. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Ruuskanen, Essi 2015. Vernissa - Nuorten kulttuuritehdas. Vantaan nuorten tieto- ja neuvontapalvelu. Viitattu 7.11. <http://www.jeesi.info/fi-FI/Tiedote.aspx?refererUrl=%2F&groupId=ef5ec26a-0328-4770-8850-3ad46551895e&announcementId=d02158db-f813-4bd3-b58e-fa4948f884e1>
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 24.10.2016 http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_4.html

Siperia 2016. Kulttuuriklubi Siperian kotisivut. Viitattu 13.11.2016.
<http://www.siperia.info/>

Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry ja Suomen Kuntaliitto 2013. Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset 2013. Viitattu 20.11.2016.
<http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/2560>

Tervo, Toni 2015. Helsingin Uutiset. Vesa Peipinen kirjoittaa gradua talonvaltauksesta. Viitattu 1.11.2016. <http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/270880-vesa-peipinen-kirjoittaa-gradua-talonvaltauksesta>

Tikkurilan Teatterin nettisivut 2016. Viitattu 28.10.2016.
<http://www.tikkurilanteatteri.fi/index.php/yhdistys/>

Tikkurilan Teatterin toimintasuunnitelma 2016. Viitattu 28.10.2016.
http://arkisto.tikkurilanteatteri.fi/tiedostot/toimintasuunnitelma_2016.pdf

Vantaan Kaupungin nettisivut. Nuorisotilat. Viitattu 12.10.2016.
<https://www.vantaa.fi/vapaa-aika/nuoret/nuorisotilat>

Velmu ry:n nettisivut 2016. Viitattu 28.10.2016.
<http://www.velmu.net/yhdistys/esittely/>

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Peipinen, Vesa 2016. Kulttuurinen nuorisotyö Vantaalla 2016. PowerPoint- esitys.

Kulttuurinen nuorisotyö- tulokortti 2015-2016.

Vernissan kehittämistyöpajat 2016.

LIITTEET

(LIITE 1)

TEEMAHAASTATTELU

Taustatiedot

- ikä
- asuinpaikka
- kulttuuriharrastuneisuus, mikä taiteenlaji, mistä se alkoi?
- kulttuuritoiminnan järjestäminen?

Omaehtoisuus taide- ja kulttuuritoiminnassa

- Mikä taiteen tekemisessä kiinnostaa? Miksi järjestää oma tapahtuma/ omaa taidetoimintaa?
- Minkälaisia taitoja tekemiseen tarvitaan?
- Mikä palkitsevaa, entä haastavaa?
- Mikä motivoi kulttuurin ja taiteen pariin?

Oppiminen

- Mitä kaikkea koet oppineesi?
- Onko opituista asioista hyötyä muilla elämänalueilla?
- Onko itsenäinen tekeminen muuttanut käsitystäsi itsestäsi?
- Mitä haluaisit tehdä seuraavaksi, millaisen/millaisia projekteja?

Omaehtoisen toiminnan puitteet Vantaalla

- Millainen käsitys vapaasti käytettävissä olevista tiloista Vantaalla?
- Onko harjoitus- tai esitystiloista puutetta, miten tilannetta voisi parantaa?
- Onko avoimille tiloille mielestäsi tarvetta? miksi?
- Millaisia resursseja toivoisitte tuleville projekteille?
- Millainen tuki on kaikkein tärkeintä? (Onko se henkilökohtaista ohjausta, tapahtumia, joissa pääsee esiintymään? Mitä?)
- **Millaista tukea toivoisitte omille projekteillenne?**
- **Mistä etsitte tietoa? mikä olisi paras tiedotuskanava?**

Vernissa

- Minkälaisena tilana näet Vernissan? (Avoimuus, helposti lähestyttävä? miksi/ miksi ei?)
- Mitä toivoisit lisää Vernissalta? (Tilat, tekniikka, henkilökunta..?)
- Minkälaista apua Vernissalta voisi toivoa oman toiminnan järjestämiseen?